Сүхбаатар аймгийн Засаг даргын дэргэдэх
СТАТИСТИКИЙН ХЭЛТЭС

ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ТООЛЛОГЫН ДҮНД ХИЙСЭН ТАНИЛЦУУЛГА

2013

Баруун-Урт хот
2014 он

АГУУЛГА

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ
ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ
ОЙЛГОЛТ, ТОДОРХОЙЛОЛТ
ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮДИЙГ ТООЦОХОД АШИГЛАХ ИТГЭЛЦҮҮР
ОРШИЛ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. ЭДИЙН ЗАСАГТ ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН САЛБАРЫН ЭЗЛЭХ БАЙР СУУРЬ 10-12

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. МАЛЧДЫН ТОО, ТЭДНИЙ СОЁЛ, АХУЙН НӨХЦӨЛ 13

2.1. Мал бүхий өрх, малчид....14-15
2.2. Малчдын соёл, ахуйн үзүүлэлтүүд 15-16

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. МАЛЫН ТОО, БҮТЭЦ....17

3.1. Малын тооны өсөлт, бууралт....18-20
3.2. Хувийн /амины/ малын тоо....20-22
3.3. Хээлтэгч мал....22-23
3.4. Төл бойжилт....23-24
3.5. Том малын зүй бус хорогдол....24-25
3.6. Малын хээл хаялт, сувайралт....26
3.7. Хээлтэгч, хээлтүүлэгчийн тохироо....26
3.8. Малын хэрэглээний зарлага....27
3.9. Сүргийн бүтэц....27-28
3.10. Цэвэр үүлдрийн болон эрлийз мал....28

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ. МАЛЫН ТЭЖЭЭЛ 29-30

ТАВДУГААР БҮЛЭГ. ТЭЖЭЭВЭР АМЬТАД....31

ЗУРГААДУГААР БҮЛЭГ. МАЛЖУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТАЛААРХ МЭДЭЭЛЭЛ....32-33

ДОЛООДУГААР БҮЛЭГ. ШИНЭЭР ГАРГАСАН БОЛОН ЗАСВАРЛАСАН ХУДГИЙН ТАЛААРХ МЭДЭЭЛЭЛ....34-35

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ. ГАЗАР ТАРИАЛАН....36

8.1. Тариалсан талбай....37
8.2. Хураасан ургац....38

ДҮГНЭЛТ....39-40
АШИГЛАСАН НОМ, МАТЕРИАЛ....40
ХАВСРАЛТ....41
ХАВСРАЛТ ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ....42-54

ТАНИЛЦУУЛГА ХЯНАСАН: ХЭЛТСИЙН ДАРГА

Т.ЭРДЭНЭБАТ

ТАНИЛЦУУЛГЫГ БОЛОВСРУУЛСАН: МЭРГЭЖИЛТЭН

Э.АНХЦЭЦЭГ

САНАЛ ХУСЭЛТ БАЙВАЛ ДООРХ

ХАЯГААР ХОЛБОО БАРИНА УУ.

СҮХБААТАР АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН
ДЭРГЭДЭХ СТАТИСТИКИЙН ХЭЛТЭС

Монгол улс, Сүхбаатар аймаг
Баруун-Урт сум, 7-р баг
Аймгийн нутгийн удирдлагын ордон
Өрөө: 103 тоот
Утас: 70518203, 98711185
И-мэйл: sukhbaatar@nso.mn
Интернет хаяг: web.nso.mn/portal/sukhbaatar
www.facebook.com/statistic

Баруун-Урт сум
2013 он

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1.1. Мал аж ахуйн салбарын бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлт...11
Хүснэгт 1.2. Мал аж ахуйн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлт...12
Хүснэгт 2.1. Өрх, малчдын тоо, насны бүтэц...13
Хүснэгт 2.2.1. Малчин өрхийн нийгэм ахуйн үзүүлэлтүүд...14
Хүснэгт 2.2.2. Цахилгаан үүсгүүртэй өрхийн тоо...14
Хүснэгт 3.1.1. Малын тоо, төрлөөр...15
Хүснэгт 3.1.2. Нийт сүрэгт таван төрлийн малын эзлэх хувь...15
Хүснэгт 3.2.1. Хувийн малын тоо...17
Хүснэгт 3.2.2. Малтай өрхийн малын бүлэглэлт...17
Хүснэгт 3.2.3. Малтай нэг өрхөд ноогдох малын тоо, бүлэглэлтээр...18
Хүснэгт 3.3. Хээлтэгч малын тоо...18
Хүснэгт 3.4.1. Төл бойжилт...19
Хүснэгт 3.4.2. 100 эхээс бойжуулсан төл...20
Хүснэгт 3.5.1. Том малын зүй бус хорогдол...21
Хүснэгт 3.5.2. Гэнэтийн аюулаар хорогдсон малын тоо...21
Хүснэгт 3.6. Хээл хаяж, сувайрсан малын тоо...22
Хүснэгт 3.7.1. Хээлтүүлэгч малын тоо...22
Хүснэгт 3.7.2. Хээлтэгч, хээлтүүлэгчийн тохироо...22
Хүснэгт 3.8.1. Малын хэрэглээний зарлага...23
Хүснэгт 3.8.2. Зах зээлд худалдан борлуулсан болон аж ахуйн дотоодод хэрэглэсэн малын тоо...23
Хүснэгт 3.9. Сүргийн бүтэц...24
Хүснэгт 3.10. Цэвэр үүлдрийн болон эрлийз мал...24
Хүснэгт 6.1. Малжуулах арга хэмжээнд хамрагдсан өрхийн тоо, ам бүлээр...25
Хүснэгт 6.2. Малжуулах арга хэмжээгээр олгогдсон малын тоо...26
Хүснэгт 6.3. Малжуулах арга хэмжээнд зарцуулсан хөрөнгийн тайлан...26
Хүснэгт 7.1.1. Шинээр гаргасан худгийн тоо...26
Хүснэгт 7.1.2. Шинээр худаг гаргахад зарцуулсан хөрөнгө...27
Хүснэгт 7.2.1. Засварласан худгийн тоо...27
Хүснэгт 7.2.2. Худаг засварлахад зарцуулсан хөрөнгө...27
Хүснэгт 8.1. Тариалсан талбай, га-гаар...29
Хүснэгт 8.2. Хураасан ургац, тн-оор ...30

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1.1. ДНБ-д ХАА-н салбарын нэмэгдэл өртгийн эзлэх хувь................................11
Зураг 2.1. Малчдын тоо, мян.хүн...12
Зураг 2.2. Малчин өрхийн нийгэм, ахуйн үзүүлэлтүүд, мян.өрх.................................14
Зураг 3.1.1. Нийт сүрэгт таван төрлийн малын эзлэх хувь..16
Зураг 3.1.2. Малын тоо, сумаар, мян.тол..16
Зураг 3.1.3. Малын тоо, аймгаар, мян.тол..16
Зураг 3.3. Хээлтэгч малын тоо, мян.тол...19
Зураг 3.4.1. Бойжуулсан төлийн тоо, мян.тол..19
Зураг 3.4.2. 100 эхээс бойжуулсан төл...20
Зураг 3.5. Том малын зүй бус хорогдол, мян.тол...21
Зураг 3.9. Сүргийн бүтэц, 2013 он..24
Зураг 4.1. Бэлтгэсэн хадлан, тн...25
Зураг 8.1. Төмс, хүнсний ногооны тариалсан талбай, га..29
Зураг 8.2. Хураасан ургац, тн..30

ОЙЛГОЛТ, ТОДОРХОЙЛОЛТ

Малтай өрх: Малыг ахуй амьдралдаа туслах чанарын үүрэгтэй өсгөн үржүүлдэг өрх

Малчин өрх: Жилийн 4 улирлын туршид малаа маллаж, малын ашиг шим нь тэдний амьжиргааны эх үүсвэр нь болж байгаа өрх

Малчид: Жилийн 4 улирлын туршид мал аж ахуй эрхэлж, малын ашиг шим нь тэдний амьжиргааны эх үүсвэр болж байгаа 16 ба түүнээс дээш насны хүмүүсийг хэлнэ.

Нас гүйцсэн мал: Малын төрөл бүр дээр дараах насны малыг хамруулна.

Тэмээ - 4 настай, 5 ба түүнээс дээш настай
Адуу - 3 настай, 4 ба түүнээс дээш настай
Үхэр - 2 настай, 3 ба түүнээс дээш настай
Бог мал - тухайн жилийн төл малаас бусад насны мал

Өсвөр насны мал:

Тэмээ - Өмнөх оны төл, 2, 3 настай
Адуу - Өмнөх оны төл, 2 настай
Үхэр - Өмнөх оны төл

Төл мал: Тухайн жилийн төлийг хэлнэ.

Бэлэн хээлтэгч: Малын төрөл бүр дээр нас гүйцсэн эм малыг хамруулна.

Хээлтэгч, хээлтүүлэгчийн тохироо: Хээлтэгч малын тоог хээлтүүлэгч малын тоонд харьцуулж, тооцно.

Малын тоо, толгойн өсөлт: Оны эцсийн малаас оны эхний малыг хасч, малын тооны өөрчлөлтийг тоогоор илэрхийлнэ. Оны эцсийн малын тоог оны эхний малын тоонд харьцуулан 100-гаар үржүүлж, өсөлт, бууралтыг хувиар илэрхийлнэ.

Малын өсөлтийн орлого тал нь төл бойжилт, зарлага тал нь хэрэглээний зарлага, том малын зүй бус хорогдол байна.

Төллөлтийн хувь: Төллөсөн хээлтэгчийн тоог оны эхний хээлтэгчийн тоонд харьцуулан, 100 –гаар үржүүлэн тооцно.

Бойжилтын хувь: Бойжсон төлийн тоог нийт гарсан төлийн тоонд харьцуулан 100–гаар үржүүлэн тооцно.

100 эхээс бойжуулсан төл: Бойжуулсан төлийн тоог оны эхний хээлтэгч малын тоонд харьцуулан 100-гаар үржүүлэн тооцно.

Том малын зүй бус хорогдолд өвчний (халдвартай, халдваргүй) хорогдол, гэнэтийн аюулын (цас зуд, үер ус, гал түймэр, аянга цахилгаан зэрэг) хорогдол, бусад шалтгааны (малын хариулга, арчилгаа маллагаатай холбогдон гарсан) хорогдлыг хамруулна. Том малын зүй бус хорогдлын оны эхний малд эзлэх хувь: Зүй бусаар хорогдсон том малын тоог оны эхний малын тоонд харьцуулан 100-гаар үржүүлэн тооцно.

Малын хэрэглээний зарлага: Оны эхний малын тоон дээр бойжуулсан төлийг нэмж, том малын зүй бус хорогдол, оны эцсийн малын тоог хасч, тооцно.

Малын хашааны хангамж: Хашааны хангамжийг гаргахдаа хашааны багтаамжийг малын тоонд харьцуулж тооцно. Бод малын хашааны хангамжийг гаргахдаа бодын хашааны багтаамжийг үхрийн тоонд, харин бог малынхыг богийн хашааны багтаамжийг бог малын /хонь, ямааны/ тоонд харьцуулж тооцно.

Тэжээл хангамж: Тэжээлийн хангамжийг гаргахдаа тэжээлийн нэгжид шилжүүлсэн тэжээлийн хэмжээг хонин толгойд шилжүүлсэн малын тоонд харьцуулан тооцно. Малын тэжээлийн хангамж, бэлчээрийн даацыг гаргахдаа малыг хонин толгойд шилжүүлснээр тооцно.

Малын тэжээлийн ангилал: Малын тэжээлийг ургамлын гаралтай, амьтны гаралтай, эрдэс тэжээлийн гаралтай гэж ангилна.

- Ургамлын гаралтай тэжээлд өвс, сүрэл, үр тариа, буурцгийн төрлийн ургамал багтах бөгөөд бүдүүн, хүчит, шүүст тэжээл гэж ангилна.
  1. Бүдүүн тэжээл- өвс, сүрэл, нэг наст ба олон наст өвс орно.
  2. Хүчит тэжээл- үр тариа, үр тарианы хаягдал, вандуй, буурцаг орно.
  3. Шүүст тэжээл - Бүх төрлийн дарш, төмс ногооны хаягдал орно.
- Амьтны гаралтай тэжээлд яс, цусны гурил зэрэг орно.
- Эрдэс тэжээлд давс, хужир шүү орно.

Тариалангийн талбай: Хөдөө аж ахуйн таримал ургамлыг тариалсан талбайг хэлнэ. Тариалангийн талбайг тариалсан талбай, хураасан талбай, өнжсөн талбай, уринш боловсруулсан талбай гэж ангилна.

Тариалсан талбай: Тухайн жилд үр суулгасан газрын нийт талбайн хэмжээг хэлнэ.

Хураасан талбай: Тухайн жилд ургацыг хурааж авсан газрын нийт талбайн хэмжээг хэлнэ.

Га-гийн ургац: Талбайн нэг нэгжээс /1 га-гаас/ авах газар тариалангийн бүтээгдэхүүний /ургацын/ хэмжээ бөгөөд га-гийн ургацыг тодорхойлохдоо тухайн төрлийн ургамлын хурааж авсан бүх ургацыг тариалсан талбайн хэмжээнд нь харьцуулж тодорхойлно.

Нийт ургац: Тухайн жилд газар тариалангийн үйлдвэрлэл эрхэлж үйлдвэрлэсэн нийт бүтээгдэхүүний хэмжээ, өөрөөр хэлбэл, тариалсан бүх талбайгаас хураан авсан үр тариа, төмс, хүнсний ногоо, жимс жимсгэнэ, малын тэжээл, техник, тосны ургамал зэрэг ургамал тус бүрийн төрлөөр нэмж гаргасан нийт ургацын хэмжээ болно.

Эдийн засгийн бүс:

Баруун бүс - Баян-Өлгий, Говь-Алтай, Ховд, Увс, Завхан
Хангайн бүс - Баянхонгор, Булган, Архангай, Өвөрхангай, Орхон, Хөвсгөл
Төвийн бүс - Говьсүмбэр, Дорноговь, Дундговь, Өмнөговь, Сэлэнгэ, Төв, Дархан-Уул
Зүүн бүс - Хэнтий, Дорнод, Сүхбаатар
Улаанбаатар бүс - Улаанбаатар хот

ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ҮЗҮҮЛЭЛТИЙГ ТООЦОХОД АШИГЛАХ ИТГЭЛЦҮҮР

Бодод шилжүүлэх коэффициент:

1 адуу, үхэр	=	1 бод
1 тэмээ	=	1.5 бод
6 хонь	=	1 бод
8 ямаа	=	1 бод

Бодод шилжүүлэх коэффициентийг таван төрлийн малыг нэг төрлийн малд шилжүүлэн малын өсөлт, хорогдол буюу бууралтыг гаргах, үр ашгийг тооцоход ашиглана.

Бог малд буюу хонин толгойд шилжүүлэх коэффициент:

1 тэмээ	=	5 хонь
1 адуу	=	7 хонь
1 үхэр	=	6 хонь
1 хонь	=	1 хонь
1 ямаа	=	0.9 хонь

Богд шилжүүлэх коэффициентийг малын тэжээлийн хүрэлцээ, хангамж, бэлчээрийн даацыг тодорхойлон гаргахад ашиглана.

Нэг хээлтүүлэгчид ногдох хээлтэгчийн тооны норм нь:

Буур	=	20
Азарга	=	10
Бух	=	25
Хуц, ухна	=	50

Тэжээлийн нэгжид шилжүүлэх коэффициент:

Хадлан өвс	=	0.45
Таримал тэжээл	=	0.35
Даршны ургамал	=	0.25
Гар тэжээл, хужир шүү	=	1.00
Төмс ногооны хаягдал	=	0.22
Үр тарианы хаягдал	=	0.90
Лай	=	0.40
Сүрэл	=	0.25

Бэлтгэсэн тэжээл нь илчлэг, чанарын байдлаараа харилцан адилгүй байдаг учраас нэг тэжээлийн нэгжид шилжүүлж, тэжээлийн хангамжийг гаргана.

Тариалсан талбайг га-д шилжүүлэх итгэлцүүр

1 га	=	10000м2	=	100м*100м
1 сот	=	100м2	=	10м*10м
100 сот	=	10000м2	=	1га

Хураасан ургацыг хэмжих нэгж

1 кг	=	1000 грамм
1000 кг	=	1 тн
100 кг	=	1 центнер
1 тн	=	10 центнер
1000000 гр	=	1 тн

Нэг га-гийн ургацын норм

Төмс	=	120 центнер
Буудай	=	11 центнер

Хүнсний ногоо

Сонгино	=	80 центнер
Лууван	=	70-80 центнер
Манжин	=	80 центнер
Байцаа	=	230 центнер

Жимс, жимсгэнэ

Чацаргана	=	бутнаас 3кг
Үхрийн нүд	=	бутнаас 800-1200 г

ОРШИЛ

Хөдөө аж ахуйн салбарын үйл ажиллагаа нь бусад хүчин зүйлээс илүүтэйгээр байгаль, цаг агаараас хамааралтай байх бөгөөд үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүн нь үндсэндээ хүн амын хүнсний хэрэглээ, боловсруулах үйлдвэрлэлийн болон үйлчилгээний салбарын түүхий эдийн хэрэглээг хангахад зориулагддаг.

Манай аймгийн эдийн засгийн хөгжилд хөдөө аж ахуйн салбар нь ихээхэн чухал байр эзэлдэг салбарын нэг юм.

“Монгол улсын үндсэн хууль”-нд “мал сүрэг”-ийг үндэсний баялаг мөн гэж хуульчлан зааж мал тооллогыг улсын хэмжээнд жил бүр зохион байгуулж, үр дүнг нэгтгэн тооцоо, судалгаанд ашиглаж, салбарын талаар удирдлагын шийдвэр гаргах мэдээллийн гол эх үүсвэр болгон ашиглаж байна.

“Статистикийн тухай” Монгол улсын хуулийн 7-р зүйлийн 1 дэх заалт, Монгол улсын засгийн газрын 2003 оны 224-р тогтоол, аймгийн ИТХ-ын 67 тоот тогтоол, аймгийн Засаг даргын захирамж, Үндэсний Статистикийн хорооноос мал, тэжээвэр амьтад, тэжээлийн тооллогыг улсын хэмжээнд зохион байгуулж явуулах албан бичгийн дагуу мал, тэжээвэр амьтад, тэжээлийн тооллогыг 2013 оны 12-р сарын 7-оос 17-ны өдрүүдэд амжилттай зохион байгуулж явуулсан.

2008 оноос манай аймагт малын индексжүүлсэн даатгалын төсөл хэрэгжиж 6 дахь жилдээ хагас, бүтэн жилээр малтай өрхийн картыг шивж тооллогын дүнг цахимаар тушааж хэвшээд байна.

Малын 2013 оны тооллогыг уламжлалт маягт, зааврын дагуу явуулж, өрх нэг бүрээр онлайнд шивж, үр дүнг нэгтгэн гаргаж аймгийн удирдлагуудад танилцуулан ҮСХ-нд хүргүүлсэн.

Энэхүү танилцуулгад малын 2013 оны тооллогын дүнг нэгтгэн дүгнэснээс гадна мал аж ахуйн салбарын бүтээгдэхүүн, голлох нэр төрлийн түүхий эд үйлдвэрлэлийн хэмжээ болон шинээр гаргасан, сэргээн засварласан худаг, уст цэг, малжуулалтын талаар тусган орууллаа.

Түүнчлэн уг танилцуулгад газар тариалангийн салбарын үндсэн үзүүлэлтүүд болох тариалсан талбай, хураасан ургацын талаарх мэдээллийг жилийн дүнгээр нэгтгэн тусгасан болно.

Манай аймгийн хөдөө аж ахуйн салбарын өнөөгийн байдалд дүгнэлт хийж, цаашид хэрэгжүүлэх арга хэмжээг боловсруулах, төлөвлөхөд энэхүү танилцуулга, судалгааны материал суурь мэдээлэл нь болно гэдэгт итгэж байна.

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ЭДИЙН ЗАСАГТ ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН САЛБАРЫН ЭЗЛЭХ БАЙР СУУРЬ

2013 оны ДНБ (Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн)-ий урьдчилсан гүйцэтгэлээр хөдөө аж ахуйн салбар 44.2 хувийг эзэлж байгаа нь 2011 оноос 5.5 пунктээр, 2008 оноос 12.4 пунктээр тус тус өссөн байна.

ХҮСНЭГТ 1.1. МАЛ АЖ АХУЙН САЛБАРЫН БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ

	2009	2010	2011	2012	2013*	2013*/2012	
						Хувь	Зөрүү
Бүгд	111 730.3	133 101.9	158 330.1	202 269.6	258 231.3	127.7	55 961.7
ХАА, ан агнуур, ойн аж ахуй	33 966.0	48 049.8	62 065.4	78 278.3	114 138.2	145.8	35 859.9
ДНБ-ий дүнд эзлэх хувь	30.4	36.1	39.2	38.7	44.2	114.2	5.5

Тайлбар: *- урьдчилсан гүйцэтгэлээр

ЗУРАГ 1.1. ДНБ-Д ХАА-Н САЛБАРЫН НЭМЭГДЭЛ ӨРТГИЙН ЭЗЛЭХ ХУВЬ

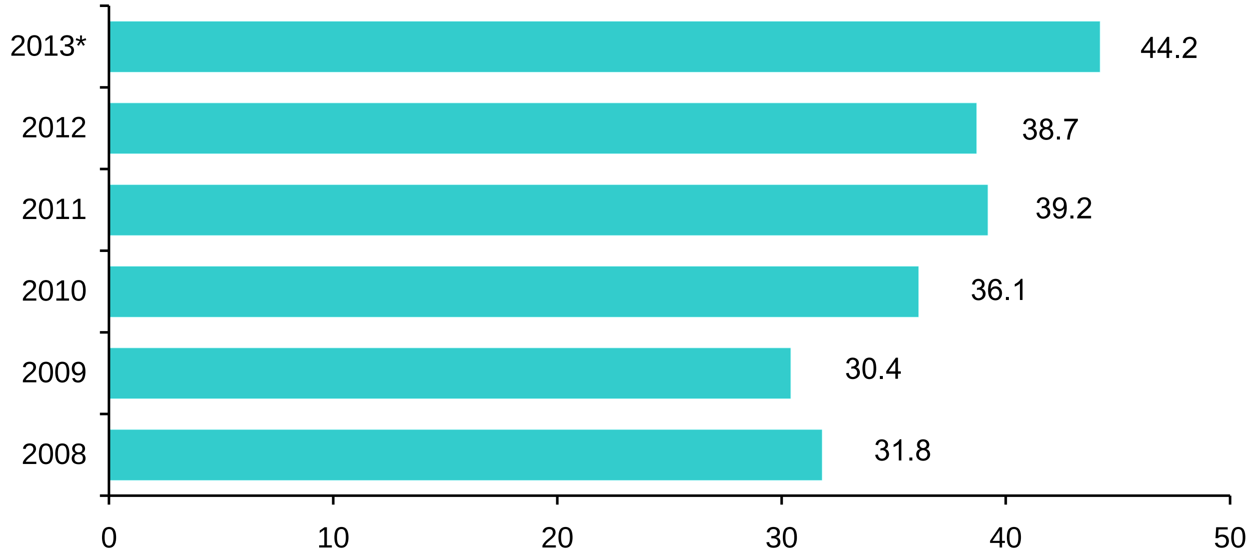

Тайлбар: *- урьдчилсан гүйцэтгэлээр

Хөдөө аж ахуйн салбар, түүний дотор мал аж ахуйн салбарын үйлдвэрлэл нь боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын хүнсний бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, нэхмэл эдлэл үйлдвэрлэлийн салбарын түүхий эдийг нийлүүлж, боловсруулах салбар болон үйлчилгээний салбарын үйлдвэрлэлийн өсөлтийг хангах, газар тариалангийн салбар нь хүн амыг аюулгүй баталгаат хүнсээр хангах үндсэн нөхцөл нь болсоор байна.

ХҮСНЭГТ 1.2. МАЛ АЖ АХУЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ

	Биет хэмжээ		Дундаж эзлэх хувь		2013/2012	
	2012	2013	2011	2013	Хувь	Зөрүү
Мах, тн	**30 244.8**	**30 581.8**	**100.0**	**100.0**	**101.1**	**337.0**
Тэмээ	928.3	787.6	3.1	2.6	84.8	- 140.7
Адуу	4 707.1	5 042.2	15.6	16.5	107.1	335.1
Үхэр	7 298.2	7 197.0	24.1	23.5	98.6	- 101.2
Хонь	10 323.5	10 102.8	34.1	33.0	97.9	- 220.7
Ямаа	6 986.0	7 450.5	23.1	24.4	106.6	464.5
Сүү, тн	**26 305.9**	**27 691.8**	**100.0**	**100.0**	**105.3**	**1 385.9**
Ингэний	79.4	67.0	0.3	0.2	84.4	- 12.4
Гүүний	2 406.2	2 476.4	9.1	8.9	102.9	70.2
Үнээний	16 463.8	17 097.6	62.6	61.7	103.8	633.8
Хонины	5 355.4	5 880.7	20.4	21.2	109.8	525.3
Ямааны	2 001.2	2 170.1	7.6	7.8	108.4	168.9
Ноос, ноолуур, мян.тн	**1 374.6**	**1 501.6**	**100.0**	**100.0**	**109.2**	**127.0**
Тэмээний ноос	36.7	33.6	2.7	2.2	91.5	- 3.1
Хонины ноос	998.3	1 097.8	72.6	73.1	110.0	99.5
Ямааны ноолуур	299.2	325.4	21.8	21.7	108.7	26.2
Бодын хөөвөр	12.9	14.3	0.9	1.0	110.8	1.4
Бодын хялгас	25.3	28.2	1.8	1.9	111.4	2.9
Арьс, мян.ш	**617.0**	**604.3**	**100.0**	**100.0**	**97.9**	**- 12.7**
Тэмээ	2.6	2.2	0.4	0.4	84.2	- 0.4
Адуу	20.5	21.7	3.3	3.6	105.6	1.2
Үхэр	33.0	30.9	5.4	5.1	93.6	- 2.1
Хонь	313.4	302.6	50.8	50.1	96.6	- 10.8
Ямаа	238.8	246.9	38.7	40.9	103.4	8.1

Үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнийг урьд онтой харьцуулахад мах 1.1 хувь, сүү 5.3 хувь, ноос, ноолуур 9.2 хувиар тус тус өсч, арьс, шир 2.1 хувиар буурч байна.

Тайлбар: МАА-н нийт бүтээгдхүүнийг урьдчилсан байдлаар тооцлоо.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

МАЛЧДЫН ТОО, ТЭДНИЙ СОЁЛ, АХУЙН НӨХЦӨЛ

2.1. МАЛ БҮХИЙ ӨРХ, МАЛЧИД

Аймгийн хэмжээгээр 2013 оны мал тооллогын дүнгээр мал бүхий 9.2 мянган өрх тоологдсон байна. Үүний 70.6 хувь болох 6.5 мянган өрх нь жилийн 4 улиралд малаа маллаж, ашиг шимийг авч, амжиргааны эх үүсвэр болгож буй малчин өрх байгаа бол 29.4 хувь буюу 2.7 мянган өрх нь малыг амьдрал ахуйдаа туслах чанартайгаар өсгөн үржүүлж буй малтай өрх байна.

2013 оны мал тооллогын дүнгээр 13.7 мянган малчид мал аж ахуйн салбарт ажиллаж байгаа бөгөөд насны бүлгээр авч үзвэл 43.4 хувь нь 16-34 насны, 50.4 хувь нь 35-аас дээш тэтгэвэрт гарах хүртлэх насныхан, 6.3 хувь нь тэтгэврийн насны хүмүүс байна.

ХҮСНЭГТ 2.1. ӨРХ, МАЛЧДЫН ТОО, НАСНЫ БҮТЭЦ

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1.Малтай өрх	8 933	9 075	9 126	9 130	9 209	9 162
2.Малчин өрх	6 746	7 057	6 909	6 834	6 530	6 466
3.Малчдын тоо	15 737	15 973	15 142	14 921	13 988	13 742
үүнээс: -16-34 насны	8 245	8 301	7 293	7 061	6 459	5 960
-эмэгтэй 35-55, эрэгтэй 35-60 насны	6 217	6 292	6 557	6 601	6 658	6 920
-Тэтгэврийн насны	1 275	1 380	1 292	1 259	871	862
4.Нийт малчдаас эмэгтэй	6 917	7 148	6 725	6 825	6 399	6 285
5.Насны бүтэц %	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
үүнээс: -16-34 насны	52.4	52.0	48.2	47.3	46.2	43.4
-эмэгтэй 35-55, эрэгтэй 35-60 насны	39.5	39.4	43.3	44.2	47.6	50.4
-Тэтгэврийн насны	8.1	8.6	8.5	8.4	6.2	6.3

Тайлбар: - малчдын тоог 15 ба түүнээс дээш насны ангиллаар гаргадаг арга зүйд шилжүүлсэн дүн юм

Энэ оны малтай өрхийн тоог урьд онтой харьцуулахад 0.5 хувь буюу 47 өрхөөр, малчин өрх нь 1.0 хувь буюу 304 өрхөөр тус тус буурсан байна. Харин 2008 онтой харьцуулахад малтай өрх нь 229 өрхөөр өссөн боловч малчин өрхийн хувьд 280 өрхөөр буурчээ.

Сүүлийн 6 жилийн үзүүлэлтээс харахад 2009 оноос хойш малчдын тоо болон малчин өрхийн тоо буурах хандлага ажиглагдаж байна. Малчдын тоог насны ангилаар авч үзвэл 2008 оноос хойш 35-аас дээш тэтгэвэрт гарах хүртлэх насны малчдын тоо өсчээ.

ЗУРАГ 2.1. МАЛЧДЫН ТОО, мян.хүн

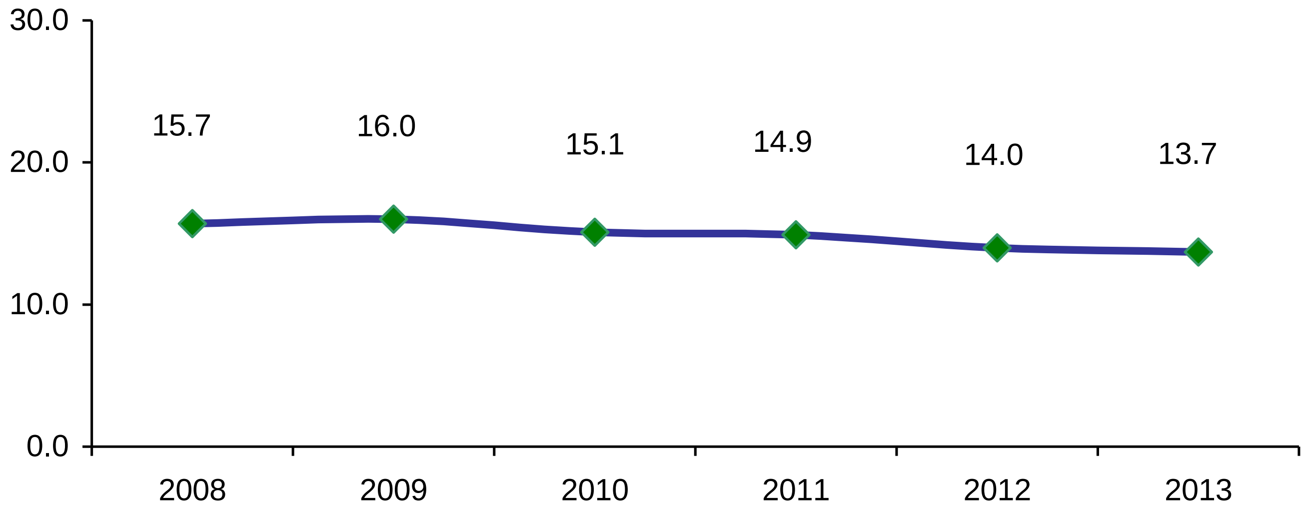

2.2. МАЛЧДЫН СОЁЛ, АХУЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

2013 оны мал тооллогоор нийт малчин өрхийн 92.8 хувь нь цахилгааны эх үүсгүүртэй, 78.6 хувь нь телевизортой, 40.3 хувь нь автомашинтай, 0.9 хувь нь трактортой, 50.1 хувь нь мотоцикльтэй гэсэн дүн гарлаа.

Урьд оноос цахилгаан үүсгүүртэй өрхийн тоо 971 буюу 19.3 хувиар, телевизортой өрхийн тоо 719 буюу 16.5 хувиар, автомашинтай өрхийн тоо 284 буюу 12.2 хувиар, трактортой өрхийн тоо 1 буюу 1.8 хувиар, мотоцикльтэй өрхийн тоо 44 буюу 1.4 хувиар тус тус өссөн байна.

ХҮСНЭГТ 2.2.1. МАЛЧИН ӨРХИЙН НИЙГЭМ АХУЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

	Өрхийн тоо						Малчин өрхийн тоонд эзлэх хувь			
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2008	2011	2012	2013
Цахилгаан үүсгүүртэй	5 287	5 306	5 370	6 084	5 028	5 999	78.4	89.0	77.0	92.8
Телевизортой	4 803	4 361	4 418	5 493	4 361	5 080	71.2	80.4	66.8	78.6
Авто машинтай	1 428	1 698	1 701	1 997	2 321	2 605	21.2	29.2	35.5	40.3
Трактортой	53	42	36	37	56	57	0.8	0.5	0.9	0.9
Мотоцикльтэй	2 270	2 793	2 694	3 374	3 198	3 242	32.8	49.4	49.0	50.1

ЗУРАГ 2.2. МАЛЧИН ӨРХИЙН НИЙГЭМ, АХУЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД, мян.өрх

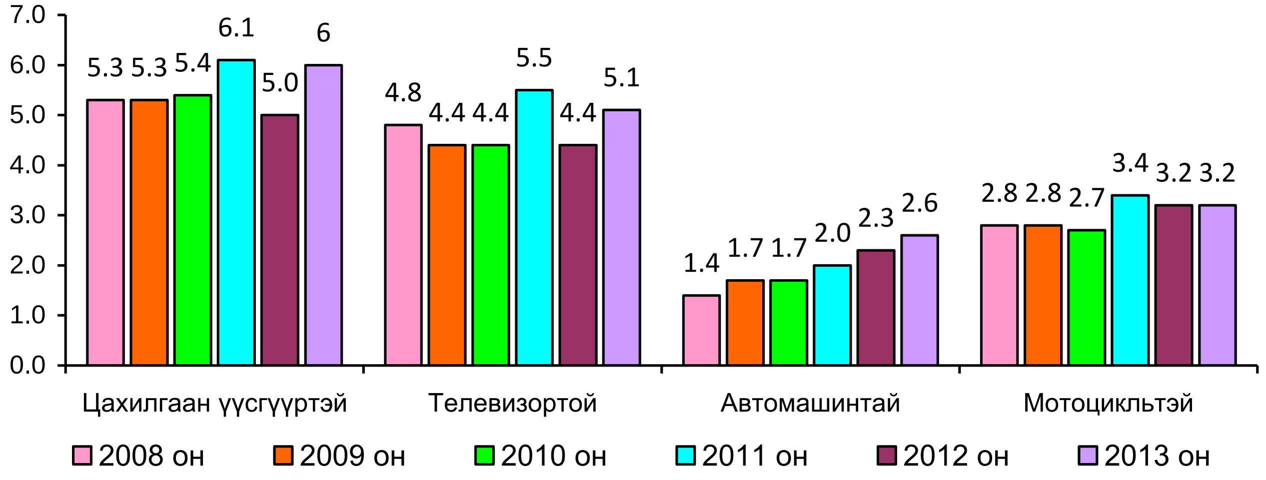

Малчин өрхийн 92.8 хувь нь цахилгаан үүсгүүртэй байгааг төрлөөр задлавал: нийт цахилгаан үүсгүүртэй өрхийн 95.2 хувь нь нарны, 4.8 хувь нь салхины, 2.5 хувь нь бусад (бага оврын мотор, акуммулятор гэх мэт) төрлийн цахилгаан эх үүсгүүртэй байна.

ХҮСНЭГТ 2.2.2. ЦАХИЛГААН ҮҮСГҮҮРТЭЙ ӨРХИЙН ТОО

Он	Бүгд	Үүнээс:			Дунд эзлэх хувь		
		Нарны	Салхины	Бусад	Нарны	Салхины	Бусад
2008	5 287	4 238	548	501	80.2	10.4	9.5
2009	5 306	4 445	604	257	83.8	11.4	4.8
2010	5 370	4 507	579	284	83.9	10.8	5.3
2011	6 084	5 391	520	173	88.6	8.5	2.8
2012	5 028	4 708	287	33	93.6	5.7	0.7
2013	5 999	5 573	282	144	92.9	4.7	2.4

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

МАЛЫН ТОО, БҮТЭЦ

3.1. МАЛЫН ТООНЫ ӨСӨЛТ, БУУРАЛТ

2013 оны жилийн эцсийн мал тооллогын дүнгээр малын тоо 2491.4 мянган толгойд хүрч, 2012 оноос 210.8 мянган толгой малаар, 2008 оноос 948.9 мянган толгой малаар тус тус өссөн үзүүлэлтэй байна.

Таван төрлөөрөө авч үзвэл тэмээ 8.9 мянга, адуу 203.1 мянга, үхэр 172.0 мянга, хонь 1216.6 мянга, ямаа 890.8 мянган толгойд тус тус хүрч, 2012 оныхоос тэмээ 849 толгойгоор буурсан хэдий ч адуу 19.5 мянга, үхэр 20.9 мянга, хонь 125.8 мянга, ямаа 45.5 мянган толгойгоор тус тус өссөн байна. Харин таван төрлөөр 2008, 2012, 2013 онуудыг харьцуулж үзвэл тэмээнээс бусад 4 төрөл дээрээ өсчөө

ХҮСНЭГТ 3.1.1. МАЛЫН ТОО, төрлөөр

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2013/2012	
							Хувь	Зөрүү
Бүгд	1 542 501	1 789 735	1 979 791	2 081 404	2 280 581	2 491 423	109.2	210 842
Тэмээ	9 622	10 144	10 867	10 678	9 752	8 903	91.3	- 849
Адуу	118 780	131 508	148 089	164 866	183 569	203 050	110.6	19 481
Үхэр	97 760	110 125	127 960	136 654	151 132	172 033	113.8	20 901
Хонь	733 124	853 670	961 223	991 975	1 090 831	1 216 623	111.5	125 792
Ямаа	583 215	684 288	731 652	777 231	845 297	890 814	105.4	45 517
Бодод шилжүүлсэнээр / мян.тол /	426.1	484.7	544.0	580.0	636.8	702.6	110.3	66

Нийт сүрэгт таван төрлийн малын эзлэх хувийн жинг авч үзвэл тэмээ 0.4, адуу 8.2, үхэр 6.9, хонь 48.8, ямаа 35.7 хувийг тус тус эзэлж байна. 2012 онтой харьцуулахад нийт мал сүрэгт адуун сүргийн эзлэх хувийн жин 0.1 пункт, үхэр сүргийн эзлэх хувийн жин 0.3 пункт, хонин сүргийн эзлэх хувийн жин 1 пункт тус тус өсч, ямаан сүргийн эзлэх хувийн жин 1.4 пунктээр буурлаа. Тэмээ сүргийн эзлэх хувийн жин өмнө онтой адил түвшинд байна.

ХҮСНЭГТ 3.1.2. НИЙТ СҮРЭГТ ТАВАН ТӨРЛИЙН МАЛЫН ЭЗЛЭХ ХУВЬ

Он	Бүгд	Тэмээ	Адуу	Үхэр	Хонь	Ямаа
2008	100.0	0.6	7.7	6.3	47.5	37.8
2009	100.0	0.6	7.3	6.2	47.7	38.2
2010	100.0	0.5	7.5	6.5	48.5	37.0
2011	100.0	0.5	7.9	6.6	47.7	37.3
2012	100.0	0.4	8.1	6.6	47.8	37.1
2013	100.0	0.4	8.2	6.9	48.8	35.7

2012 оны байдлаар авч үзвэл бог малын 56.3 хувийг хонь, 43.7 хувийг ямаа эзэлж байгаа бол 2013 онд бог малын 57.7 хувийг хонь, 42.3 хувийг ямаа эзэлж байна. Сүргийн бүтцийн хувьд бог малын 75.0 орчим хувийг хонь, 25.0 орчим хувийг ямаан

сүрэг эзлэх нь бэлчээрийн зохистой харьцаа болж байдаг. Харин бог малд хонин сүргийн эзлэх хувь урьд оноос 1.4 пунктээр, 2008 оноос 2 пунктээр тус тус өсчээ. Гэсэн ч сүргийн бүтэц болон бэлчээрийн зохистой харьцаа алдагдсан хэвээр байна.

ЗУРАГ 3.1.1. НИЙТ СҮРЭГТ ТАВАН ТӨРЛИЙН МАЛЫН ЭЗЛЭХ ХУВЬ

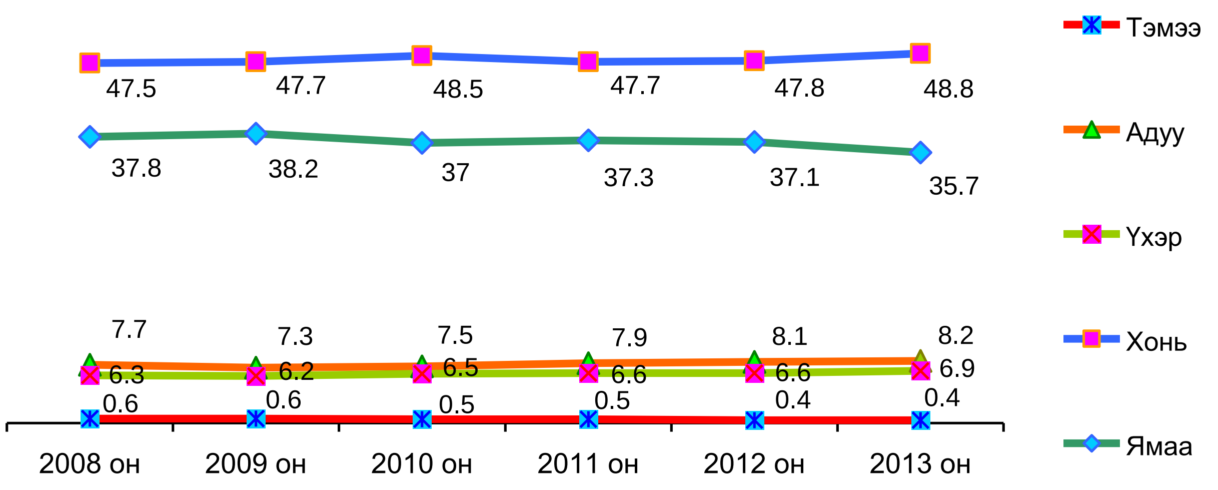

Мал тооллогын 2013 оны дүнгээр Сүхбаатар сум 5 төрөл дээр, бусад сумд 2-4 төрөл дээрээ малаа өсгөсөн байна.

Аймагтаа 2013 оны мал тооллогын дүнгээрээ нийт мал болон үхэр, хонь, ямаагаар Баяндэлгэр сум, тэмээгээр Сүхбаатар сум, адуугаар Эрдэнэцагаан сум тус тус тэргүүлж байна.

ЗУРАГ 3.1.2. МАЛЫН ТОО, сумаар, мян.тол

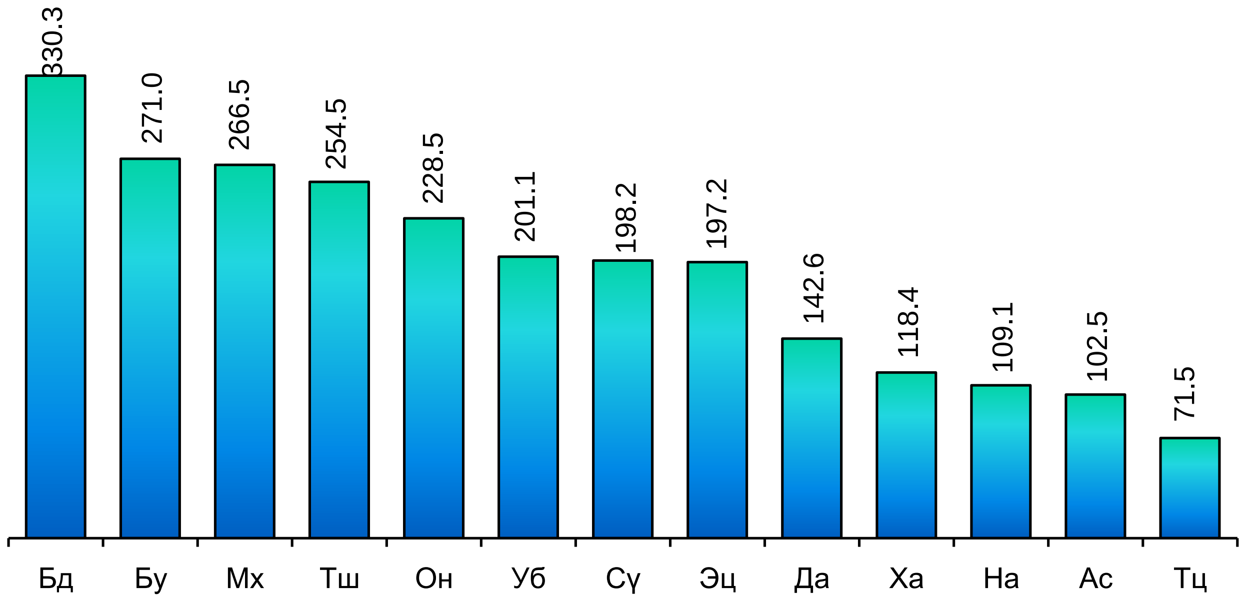

Улсын хэмжээнд 21 аймгийн дотор бүх малаараа 9-рт, тэмээгээрээ 9-рт, адуугаараа 5-рт, үхрээрээ 6-рт, хониороо 8-рт, ямаагаараа 13-рт тус тус орж байна.

ЗУРАГ 3.1.3. МАЛЫН ТОО, аймгаар, мян.тол

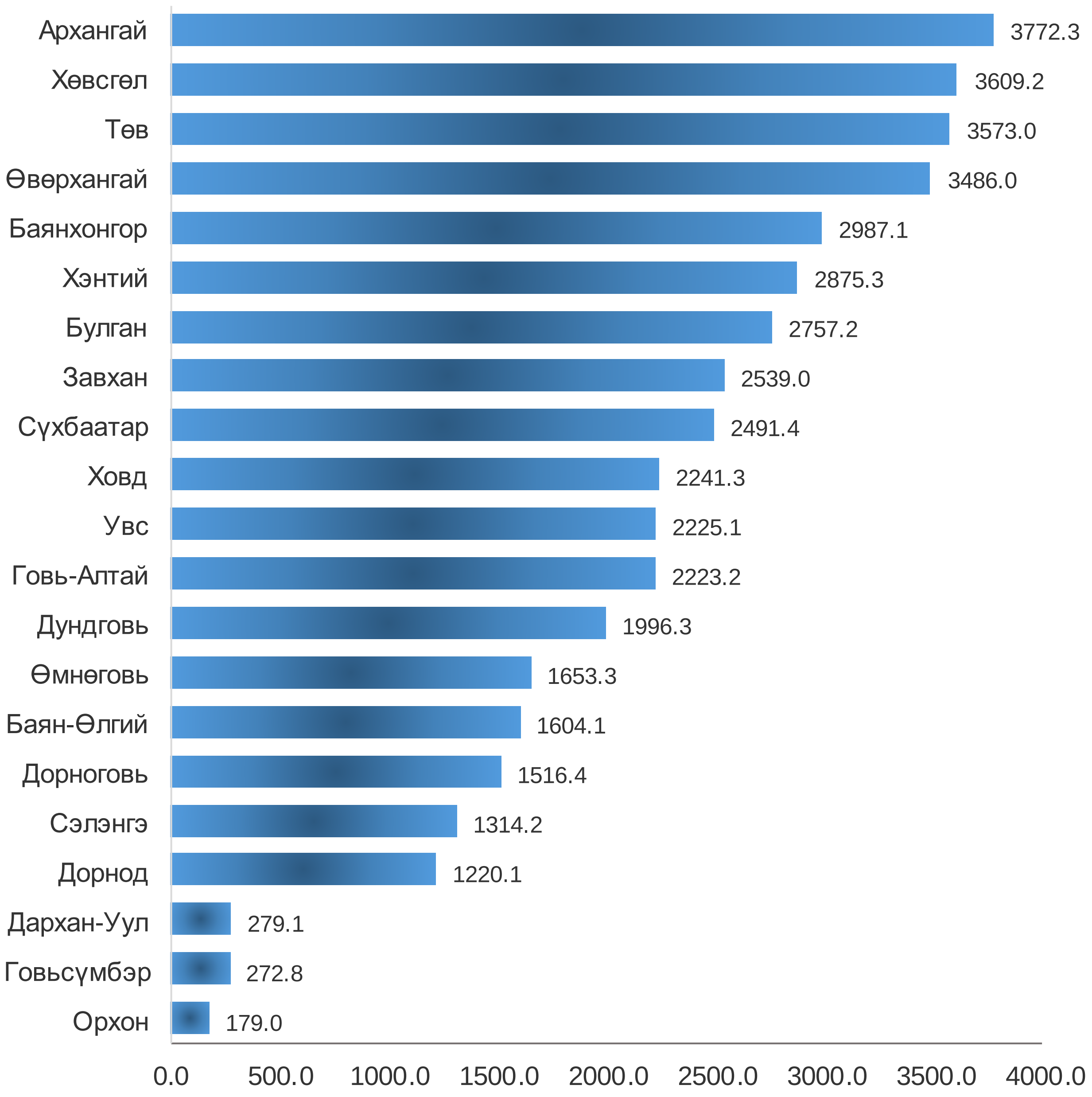

3.2. ХУВИЙН /АМИНЫ/ МАЛЫН ТОО

Хувийн малын тоо 2013 онд 2468.2 мянга болж, нийт малын 99.1 хувийг эзэлж байна. Үүний дотор тэмээний 98.2 хувь, адууны 99.2 хувь, үхрийн 99.4 хувь, хонины 98.9 хувь, ямааны 99.3 хувь нь хувийн аж ахуйд байна. Хувийн мал 2012 оноос 212.8 мянга буюу 9.4 хувиар өсч, нийт малд хувийн малын эзлэх хувь өссөөр байна.

ХҮСНЭГТ 3.2.1. ХУВИЙН МАЛЫН ТОО

Төрөл	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Бүгд	1 518 460	1 765 692	1 957 951	2 054 642	2 255 407	2 468 200
Тэмээ	9 555	10 078	10 837	10 581	9 692	8 832
Адуу	116 958	130 027	146 528	163 238	181 998	201 414
Үхэр	96 542	109 055	126 950	135 484	150 146	170 941
Хонь	719 315	839 531	948 109	976 235	1 075 489	1 202 738
Ямаа	576 090	677 001	725 527	769 104	838 082	884 275

2013 оны байдлаар хувийн нийт малын 48.7 хувийг хонь, 35.8 хувийг ямаа, 8.2 хувийг адуу, 6.9 хувийг үхэр, 0.4 хувийг тэмээ эзэлж байна. 2008 онтой харьцуулах хувийн малын тоо 62.5 хувиар өсчээ. Харин 5-н төрлөөр нь авч үзвэл тэмээнээс бусад төрөл дээрээ өссөн байна.

Мал бүхий 9.2 мянган өрхийг малын тоогоор нь бүлэглэн авч үзвэл 2013 онд 100 хүртэл толгой малтай өрхийн тоо 3404 болж, 2012 оныхоос 269 өрхөөр буурсан боловч 100-гаас дээш малтай өрхийн тоо 6027 болж, 2012 оныхоос 222 өрх буюу 3.8 хувиар өслөө.

2013 оны байдлаар малтай өрхийн 55.2 хувь нь 200 хүртэл толгой малтай байна. Энэ үзүүлэлт нь 2012 оныхоос 3.4 пункт, 2011 оныхоос 4.2 пункт, 2010 оныхоос 8.8 пункт, 2009 оныхоос 13.8 пункт, 2008 оныхоос 16.7 пунктээр тус тус буурчээ.

ХҮСНЭГТ 3.2.2. МАЛТАЙ ӨРХИЙН МАЛЫН БҮЛЭГЛЭЛТ

Бүлэг	Малтай өрхийн тоо				Дунд эрлэх хувь				Малын тоо			
	2008	2011	2012	2013	2008	2011	2012	2013	2008	2011	2012	2013
Дүн	8 933	9 130	9 209	9 162	100.0	100.0	100.0	100.0	1 518 460	2 054 642	2 255 407	2 468 200
<10	650	536	533	473	7.3	5.9	5.8	5.2	3 583	2 962	2 977	2 787
11-30	1 095	887	835	782	12.3	9.7	9.1	8.5	22 271	18 311	17 158	16 015
31-50	892	707	673	637	10.0	7.7	7.3	7.0	35 683	28 677	26 940	25 620
51-100	1 698	1 492	1 363	1 243	19.0	16.3	14.8	13.6	124 065	111 005	101 398	92 404
101-200	2 088	2 023	1 991	1 920	23.4	22.2	21.6	21.0	296 271	297 986	293 481	282 519
201-500	1 906	2 437	2 596	2 677	21.3	26.7	28.2	29.2	586 472	763 544	820 861	860 362
501-999	485	822	934	1 048	5.4	9.0	10.1	11.4	308 200	548 819	632 696	704 967
1000-1499	107	192	238	324	1.2	2.1	2.6	3.5	119 348	220 196	272 980	372 898
1500-2000	7	21	34	40	0.1	0.2	0.4	0.4	11 628	34 042	57 078	66 789
2001+	5	13	12	18	0.1	0.1	0.1	0.2	10 939	29 100	29 838	43 839

2013 онд 1000 ба түүнээс дээш малтай 382 өрх тоологдсон нь 2012 оныхоос 98 өрхөөр, 2008 оныхоос 263 өрхөөр тус тус өссөн байна.

ХҮСНЭГТ 3.2.3. МАЛТАЙ НЭГ ӨРХӨД НООГДОХ МАЛЫН ТОО, бүлэглэлтээр

Бүлэг	1 өрхөд ноогдох мал				Үүнээс:				
	2008	2011	2012	2013	Тэмээ	Адуу	Үхэр	Хонь	Ямаа
Дүн	170	225	245	269	1	22	19	131	97
<10	5	6	6	6	0	1	3	1	1
11-30	20	21	21	20	0	4	4	4	8
31-50	40	41	40	38	0	6	6	10	19
51-100	73	74	74	74	0	9	8	23	34
101-200	142	147	147	147	0	14	12	56	64
201-500	308	313	316	321	1	25	22	150	123
501-999	635	668	677	673	2	46	41	361	222
1000-1499	1 115	1 147	1 147	1 151	6	90	70	655	330
1500-2000	1 661	1 621	1 679	1 670	9	162	98	952	447
2001+	2 188	2 238	2 487	2 436	10	246	114	1 380	685

Аймгийн дундажаар хувийн малтай нэг өрхөд 269 толгой мал ногдож байгаа нь 2012 оноос 24 толгой малаар өслөө. Малтай нэг өрхөд тэмээ 1, адуу 22, үхэр 19, хонь 131, ямаа 97 ногдож байна. 1 өрхөд ногдох малын бүтцийг авч үзэхэд 84.8 хувь нь бог мал, 15.2 хувь нь бод мал байна. Сүүлийн 6-н жилийн хугацаанд нэг өрхөд ноогдох малын тоо өсөх хандлага ажиглагдаж байна

3.3. ХЭЭЛТЭГЧ МАЛ

Хээлтэгч мал 2013 оны эцэст 1089.1 мянган толгой тоологдсон нь 2012 оныхоос 95.0 мянган толгой буюу 9.6 хувиар өссөн байна.

Төрлөөр нь авч үзбэл ингэ 0.1 мянга толгойгоор буурч бусад 4 төрөл дээрээ өссөн бөгөөд гүү 6.6 мянга, үнээ 7.1 мянга, эм хонь 59.5 мянга, эм ямаа 21.9 мянгаар тус тус өссөн байна.

ХҮСНЭГТ 3.3. ХЭЭЛТЭГЧ МАЛЫН ТОО

Төрөл	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2013/2012	
							Хувь	Зөрүү
Бүгд	683 873	774 111	858 681	903 554	994 105	1 089 143	109.6	95 038
Ингэ	3 204	3 563	3 798	3 718	3 522	3 389	96.2	- 133
Гүү	36 561	39 326	43 243	48 029	53 775	60 439	112.4	6 664
Үнээ	39 687	43 817	48 751	53 159	58 983	66 069	112.0	7 086
Эм хонь	341 113	389 914	438 648	454 780	500 462	559 973	111.9	59 511
Эм ямаа	263 308	297 491	324 241	343 868	377 363	399 273	105.8	21 910

Хээлтэгч мал нийт малын 43.7 хувийг эзэлж байгаа бөгөөд тэмээн сүргийн 38.1 хувь, адуун сүргийн 29.8 хувь, үхэр сүргийн 38.4 хувь, хонин сүргийн 46.0 хувь, ямаан сүргийн 44.8 хувийг тус тус эзэлж байна.

ЗУРАГ 3.3. ХЭЭЛТЭГЧ МАЛЫН ТОО, мян.тол

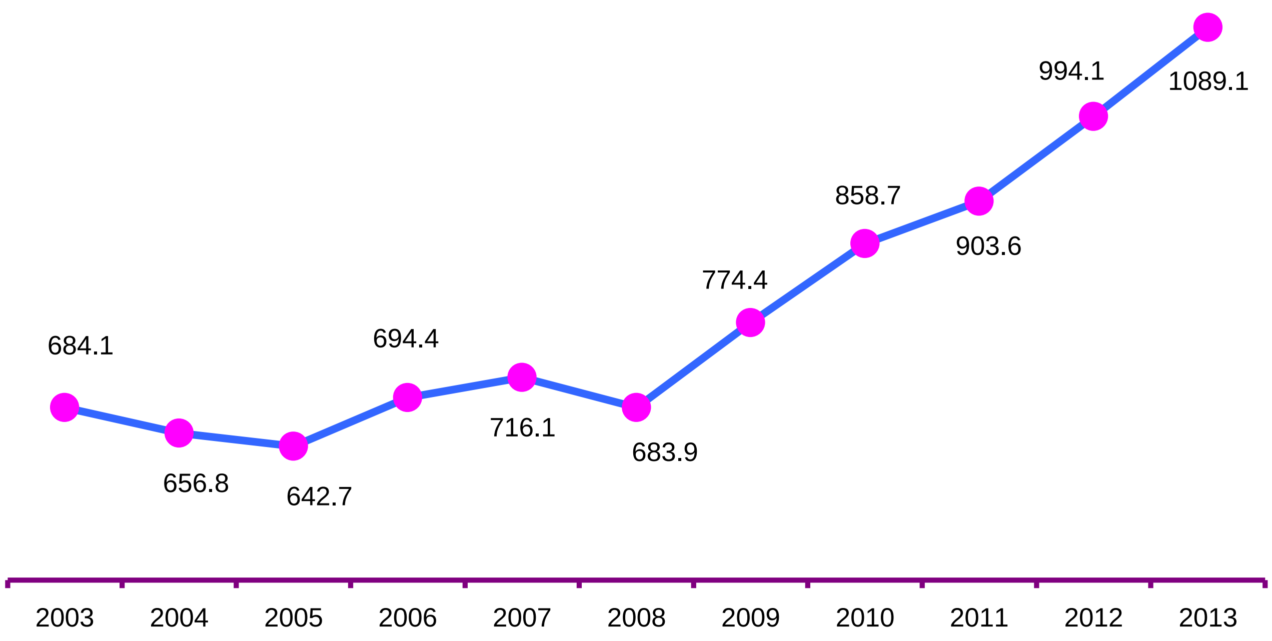

3.4. ТӨЛ БОЙЖИЛТ

2013 онд оны эхний хээлтэгч малын 86.3 хувь буюу 857.6 мянган эх мал төллөж, гарсан төлийн 98.4 хувь буюу 853.3 мянган төл бойжууллаа. Бойжсон төлийн тоо 2012 оныхоос 67.2 мянган толгойгоор өсч, бойжилтын хувь 0.5 пунктээр буурчээ.

Гарсан төлөөс бойжилтын хувийг 5 төрлөөр авч үзвэл ботгоны 97.6 хувь, унаганы 98.7 хувь, тугалын 99.2 хувь, хурганы 98.7 хувь, ишигний 97.8 хувийг тус тус бойжуулаад байна.

ХҮСНЭГТ 3.4.1. ТӨЛ БОЙЖИЛТ

	Бүгд				Үүнээс:				
	2008	2011	2012	2013	Ботго	Унага	Тугал	Хурга	Ишиг
Гарсан төл	586 153	757 391	795 225	867 458	1 517	41 061	48 031	448 175	328 674
Бойжсон төл	438 351	744 656	786 098	853 262	1 480	40 464	47 668	442 161	321 489
Бойжилтын хувь	74.8	98.3	98.9	98.4	97.6	98.5	99.2	98.7	97.8

2013 онд бойжуулсан төлийн тоог сумдаар авч үзвэл Онгоноос бусад сумд 0.2-20.0 мянган толгойгоор өссөн байна.

ЗУРАГ 3.4.1. БОЙЖУУЛСАН ТӨЛИЙН ТОО, мян.тол

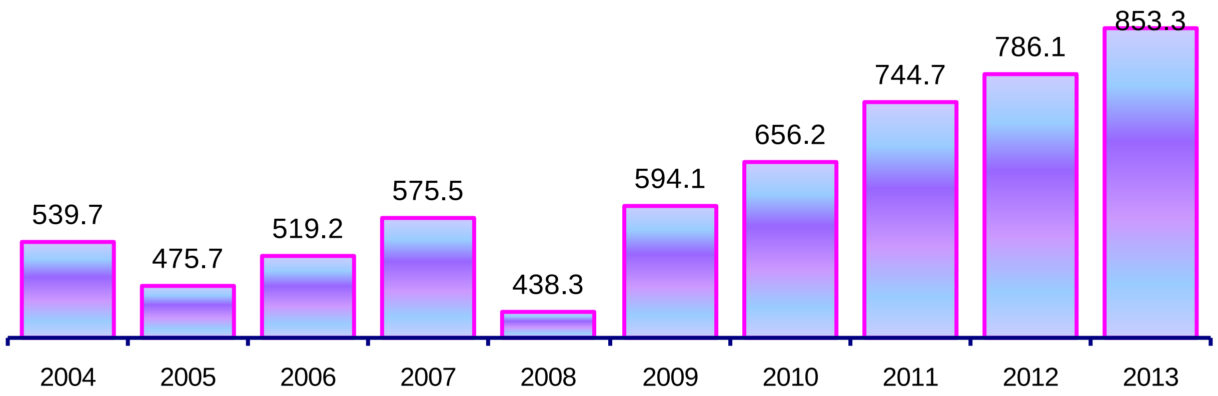

Аймгийн дунджаар 2013 онд 100 эхээс 78 төл бойжуулсан нь 2012 оноос 9-н төлөөр буюу 10.3 хувиар буураад байна.

Сумдын 100 эхээс бойжуулсан төлийг урьд онтой харьцуулвал: Уулбаян, Түвшинширээ, Сүхбаатар, Эрдэнэцагаан, Халзан, Асгат сумд 1-10 толгойгоор нэмэгдэж, Дарьганга, Наран, Баруун-Урт, Мөнххаан, Түмэнцогт сумд 2-8 толгойгоор бууруулсан байна. Харин Баяндэлгэр, Онгон сумд хэвийн түвшинд байна.

ХҮСНЭГТ 3.4.2. 100 ЭХЭЭС БОЙЖУУЛСАН ТӨЛ

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Бүгд	61	87	85	87	87	78
Ботго	37	46	48	44	47	44
Унага	35	77	76	80	82	67
Тугал	56	87	88	84	86	72
Хурга	66	87	86	88	89	79
Ишиг	60	88	84	87	86	81

ЗУРАГ 3.4.2. 100 ЭХЭЭС БОЙЖУУЛСАН ТӨЛ

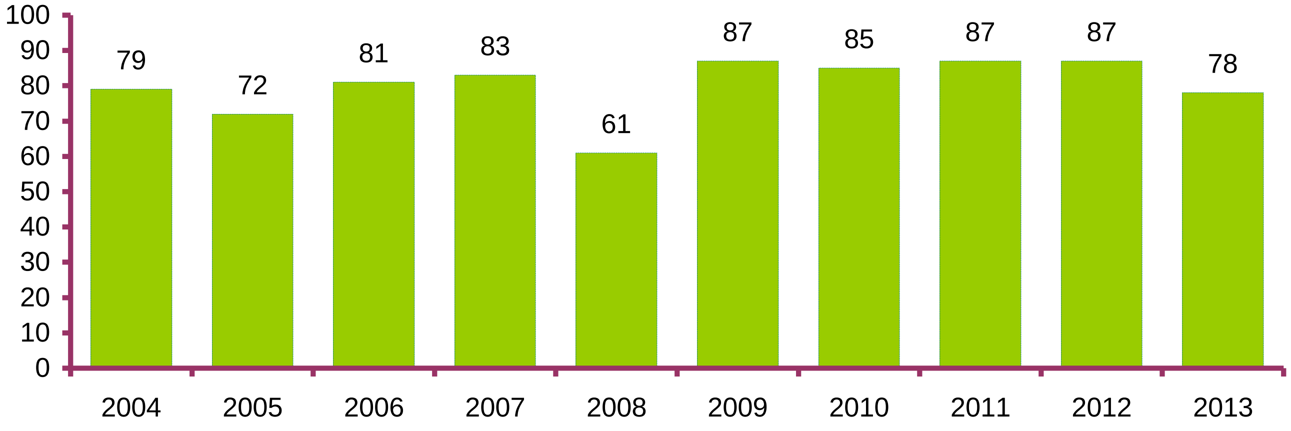

3.5. ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУС ХОРОГДОЛ

2013 онд оны эхний нийт малын 1.1 хувь болох 26.0 мянган толгой мал хорогдсон нь өнгөрсөн оныхоос 5.1 мянган толгой малаар өсчээ. Нийт хорогдсон

малын 46.9 хувийг ямаа, 42.6 хувийг хонь, 6.3 хувийг үхэр, 3.8 хувийг адуу, 0.4 хувийг тэмээ эзэлж байна.

ХҮСНЭГТ 3.5.1. ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУС ХОРОГДОЛ

Төрөл	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Оны эхний малд эзлэх хувь					
							2008	2009	2010	2011	2012	2013
Бүгд	387 874	22 731	60 930	54 654	20 915	25 971	22.7	1.5	3.4	2.8	1.0	1.1
Тэмээ	1 130	114	129	124	85	99	10.4	1.2	1.3	1.1	0.8	1.0
Адуу	39 486	1 574	1 818	1 731	753	977	23.8	1.3	1.4	1.2	0.5	0.5
Үхэр	33 097	2 191	6 722	4 214	1 140	1 641	26.6	2.2	6.1	3.3	0.8	1.1
Хонь	157 857	10 259	26 978	23 022	8 847	11 066	20.3	1.4	3.2	2.4	0.9	1.0
Ямаа	156 304	8 593	25 283	25 563	10 090	12 188	24.7	1.5	3.7	3.5	1.3	1.4

Том малын зүй бус хорогдолыг урьд онтой харьцуулахад Асгат, Дарьганга, Сүхбаатар, Халзан, Эрдэнэцагаан, Түмэнцогт, Баруун-Урт сумдын хорогдол 0.03 – 5.0 мянган толгой малаар өсчээ.

Сүүлийн 11-н жилийн хугацааны том малын зүй бусын хорогдолыг харахад 2008 онд 387.9 мянган толгой мал хорогдсон нь хамгийн өндөр үзүүлэлттэй байна.

ЗУРАГ 3.5. ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУС ХОРОГДОЛ, мян.тол

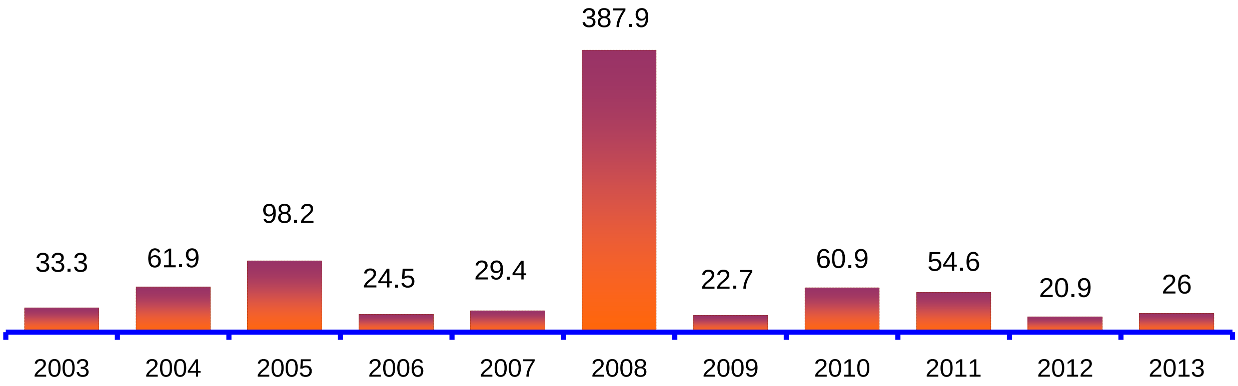

Нийт хорогдлоос 26.2 хувь буюу 6.8 мянган толгой мал гэнэтийн аюулаар, 4.6 хувь нь өвчнөөр хорогдсон байна. Энэ нь урьд оноос 3.9 мянган толгойгоор дээгүүр гүйцэтгэлтэй байна.

ХҮСНЭГТ 3.5.2. ГЭНЭТИЙН АЮУЛААР ХОРОГДСОН МАЛЫН ТОО

Төрөл	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Бүгд	243 503	747	7 947	6 062	2 218	6 797
Тэмээ	744	1	14	1	8	21
Адуу	25 755	29	302	16	47	186
Үхэр	20 487	55	391	339	91	354
Хонь	100 308	379	3 899	3 024	1 126	3 177
Ямаа	96 209	283	3 341	2 682	946	3 059

3.6. МАЛЫН ХЭЭЛ ХАЯЛТ, СУВАЙРАЛТ

2013 онд оны эхний хээлтэгч малын 8.2 хувь болох 89.3 мянган мал хээл хаяж, сувайрсны улмаас төл өгөөгүй байна.

Хээл хаяж, сувайрсан хээлтэгч малын тоо урд оныхоос 32.7 хувь буюу 22.1 мянган толгой малаар өсчээ.

Төл өгөөгүй хээлтэгч малын 83.9 хувь буюу 74.9 мянган толгой мал нь сувайрсан, 16.1 хувь буюу 14.3 мянган толгой мал нь хээл хаясан эх мал байна.

ХҮСНЭГТ 3.6. ХЭЭЛ ХАЯЖ, СУВАЙРСАН МАЛЫН ТОО

Төрөл	Сувайрсан						Хээл хаясан					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Бүгд	41 161	47 545	41 026	47 578	54 286	74 947	20 889	12 550	13 019	13 688	12 961	14 335
Ингэ	198	164	117	178	165	137	41	35	15	19	15	24
Гүү	6 210	4 637	5 038	5 445	5 757	9 213	2 354	798	1 005	1 044	799	1 209
Үнээ	4 369	3 351	3 345	4 328	5 195	9 512	1 663	672	749	989	793	911
Эм хонь	15 921	21 015	17 385	19 969	22 457	31 316	7 639	6 049	5 830	5 963	5 452	5 436
Эм ямаа	14 463	18 378	15 141	17 658	20 712	24 769	9 192	4 996	5 420	5 673	5 902	6 755

3.7. ХЭЭЛТЭГЧ, ХЭЭЛТҮҮЛЭГЧИЙН ТОХИРОО:

2013 онд 23.7 мянган хээлтүүлэгч мал тоологдож, 2012 оныхоос 1.5 мянган толгойгоор буюу 6.8 хувиар өссөн байна.

ХҮСНЭГТ 3.7.1. ХЭЭЛТҮҮЛЭГЧ МАЛЫН ТОО

Төрөл	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Бүгд	15 434	17 326	19 192	21 136	22 166	23 667
Буур	99	119	147	138	149	118
Азарга	6 126	6 359	6 866	7 514	7 926	8 653
Бух	1 097	1 257	1 471	1 573	1 671	1 798
Хуц	4 706	5 657	6 436	7 116	7 236	7 905
Ухна	3 406	3 934	4 272	4 795	5 184	5 193

Хээлтэгч, хээлтүүлэгчийн тохироо нь тэмээ, адууны хувьд үржлийн нормоороо, харин үхэр, хонь, ямаа зэргийн үржлийн норм алдагдсаар байна.

Үржлийн нормоор бог малын нэг хээлтүүлэгчид 50 хээлтэгч ногдох ёстой атал 2013 онд аймгийн дунджаар 71 эм хонь, 77 эм ямаа ногдож байгаа нь 42-54 хувиар өндөр үзүүлэлтэй байна.

ХҮСНЭГТ 3.7.2. ХЭЭЛТЭГЧ, ХЭЭЛТҮҮЛЭГЧИЙН ТОХИРОО

Төрөл	Үржлийн норм	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Буур	20	32	30	26	27	24	29
Азарга	10	6	6	6	6	7	7
Бух	25	36	35	33	34	35	37
Хуц	50	72	69	68	64	69	71
Ухна	50	77	76	76	72	73	77

3.8. МАЛЫН ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ЗАРЛАГА

2013 онд оны эхний малын 24.1 хувьтай тэнцэх 550.6 мян.толгой малыг хэрэглээнд зарцуулсан байна.

Малын хэрэглээний зарлага 2012 оныхоос 15.4 мянган толгойгоор буурсан байна.

Малтай нэг өрх дунджаар 60 толгой малыг хэрэглээнд зориулан зарцуулсан нь өмнөх онтой харьцуулвал 1 толгой малаар буурсан байна.

ХҮСНЭГТ 3.8.1. МАЛЫН ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ЗАРЛАГА

Төрөл	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Оны эхний малд эзлэх хувь					
							2008	2009	2010	2011	2012	2013
Бүгд	217 169	324 100	405 184	588 389	566 006	550 647	12.7	21.0	22.6	29.7	27.2	24.1
Тэмээ	1 325	851	859	1 736	2 593	2 096	12.2	8.8	8.5	16.0	24.3	21.5
Адуу	24 505	13 856	11 536	15 955	19 861	25 572	14.8	14.2	8.8	10.8	12.0	13.9
Үхэр	20 303	20 080	13 834	27 807	30 283	31 945	16.3	20.5	12.6	21.7	22.2	21.1
Хонь	114 583	167 449	200 555	332 372	294 956	274 760	14.8	22.8	23.5	34.6	29.7	25.2
Ямаа	56 453	121 864	178 400	210 519	218 313	216 274	8.9	20.9	26.1	28.8	28.1	25.6

Оны эхний бүх малын 22.1 хувь, тэмээний 23.5 хувь, адууны 12.6 хувь, үхрийн 18.6 хувь, хонины 22.6 хувь, ямааны 24.3 хувийг тус тус хэрэглээнд зарцуулжээ.

Хэрэглээнд зарцуулсан малын 89.2 хувийг бог мал, 10.8 хувийг бод мал эзлэж байна.

ХҮСНЭГТ 3.8.2. ЗАХ ЗЭЭЛД ХУДАЛДАН БОРЛУУЛСАН БОЛОН АЖ АХУЙН ДОТООДОД ХЭРЭГЛЭСЭН МАЛЫН ТОО

Төрөл	Зах зээлд худалдан борлуулсан					Аж ахуйн дотоодод хэрэглэсэн				
	2008	2010	2011	2012	2013	2008	2010	2011	2012	2013
Бүгд	126.6	198.1	284.2	287.1	330.3	92.9	94.6	105.6	106.2	112.2
Тэмээ	0.8	0.6	1.1	1.3	1.5	0.1	0.1	0.1	0.0	0.1
Адуу	9.0	8.9	10.9	12.0	13.9	7.6	5.4	5.7	6.0	5.5
Үхэр	9.7	9.5	15.8	17.3	18.4	8.3	6.6	7.7	8.3	7.8
Хонь	66.0	99.7	156.3	149.5	167.0	43.8	42.8	51.5	49.6	53.7
Ямаа	41.1	79.4	100.1	107.0	129.5	33.1	39.7	40.6	42.3	45.2

Хэрэглээнд зарцуулсан малын 60.0 хувийг зах зээлд худалдан борлуулж, 20.4 хувийг аж ахуйн дотоод хэрэгцээнд зарцуулсан байна.

Малтай нэг өрх дунджаар 36 толгой малыг зах зээлд борлуулж, 12 толгой малыг өрхийн хэрэглээндээ зарцуулсан байна.

3.9. СҮРГИЙН БҮТЭЦ

Нийт сүргийн бүтцийг 2013 оны байдлаар авч үзэхэд 35.9 хувь буюу 893.6 мянган толгой нь төл, өсвөр насны мал, 19.5 хувь буюу 485.0 мянган толгой нь ажлын

ба бэлтгэлийн насны эр мал, 43.7 хувь буюу 1089.1 мянган толгой нь хээлтэгч мал, 0.9 хувь буюу 23.7 мянган толгой нь хээлтүүлэгч мал байна.

ХҮСНЭГТ 3.9. СҮРГИЙН БҮТЭЦ

	мян.тол				Хувиар				2013/2012	
	2008	2011	2012	2013	2008	2011	2012	2013	Хувь	Зөрүү
Бүгд	**1 542.5**	**2 081.4**	**2 280.6**	**2 491.4**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**109.2**	**210.8**
Төл, өсвөр насны мал	485.7	744.5	824.9	893.6	31.5	35.8	36.2	35.9	108.3	68.7
Ажлын ба бэлтгэлийн насны эр	357.5	412.2	439.4	485.0	23.2	19.8	19.3	19.5	110.4	45.6
Хээлтэгч	683.9	903.6	994.1	1 089.1	44.3	43.4	43.6	43.7	109.6	95.0
Хээлтүүлэгч	15.4	21.1	22.2	23.7	1.0	1.0	1.0	0.9	106.9	1.5

Малын сүрэгт эзлэх хувийг насаар нь өмнөх оныхтой харьцуулахад ажлын ба бэлтгэлийн насны эр мал 0.2 пункт, хээлтэгч 0.1 пунктээр тус тус өсч, төл, өсвөр насны мал 0.3 пункт, хээлтүүлэгч 0.1 пунктээр тус тус буураад байна. 2008 онтой харьцуулахад төл, өсвөр насны мал 4.4 пунктээр өсч, ажлын ба бэлтгэлийн насны эр мал 3.7 пункт, хээлтэгч 0.6 пункт, хээлтүүлэгч 0.1 пунктээр тус тус буурсан байна.

ЗУРАГ 3.9.СҮРГИЙН БҮТЭЦ, 2013 он

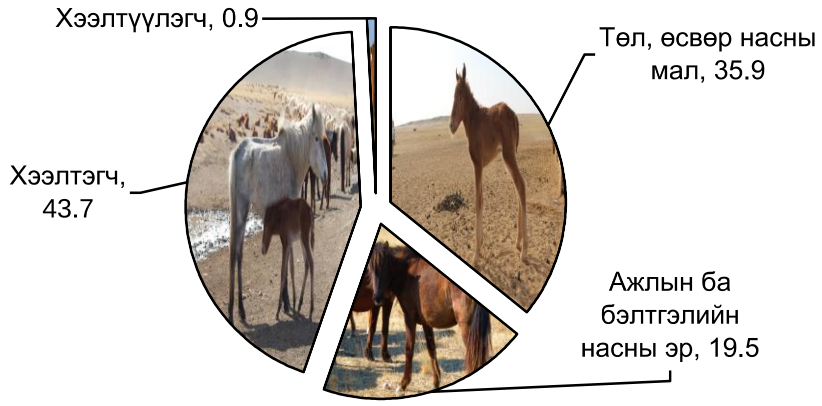

3.10. ЦЭВЭР ҮҮЛДРИЙН БОЛОН ЭРЛИЙЗ МАЛ

2013 оны эцэст цэвэр үүлдрийн 400.5 мянган толгой, эрлийз 609.4 мянган толгой мал тус тус тоологдов. Урьд онтой харьцуулахад эрлийз малын тоо өссөн байна.

ХҮСНЭГТ 3.10. ЦЭВЭР ҮҮЛДРИЙН БОЛОН ЭРЛИЙЗ МАЛ

	Цэвэр үүлдэр				Эрлийз			
	2008	2011	2012	2013	2008	2011	2012	2013
Бүгд	202 346	269 766	403 285	400 500	572 933	785 663	422 833	609 396
Тэмээ	94	125	830	687	-	-	-	-
Адуу	106	146	140	20 742	51	769	-	-
Үхэр	3 327	5 159	3 532	3 992	12 562	15 992	14 880	18 161
Хонь	82 496	82 578	94 506	153 074	276 113	400 951	309 422	376 330
Ямаа	116 323	181 758	304 277	222 005	284 207	367 951	98 531	214 905

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

МАЛЫН ТЭЖЭЭЛ

Аймгийн хэмжээгээр 2013 онд 11.9 мянган тн байгалийн хадлан, 0.7 мянган тн гар тэжээл, 40.4 тн таримал тэжээл, 2.6 тн төмс, хүнсний ногооны хаягдал бэлтгэсэн байна.

ЗУРАГ 4.1. БЭЛТГЭСЭН ХАДЛАН, тн

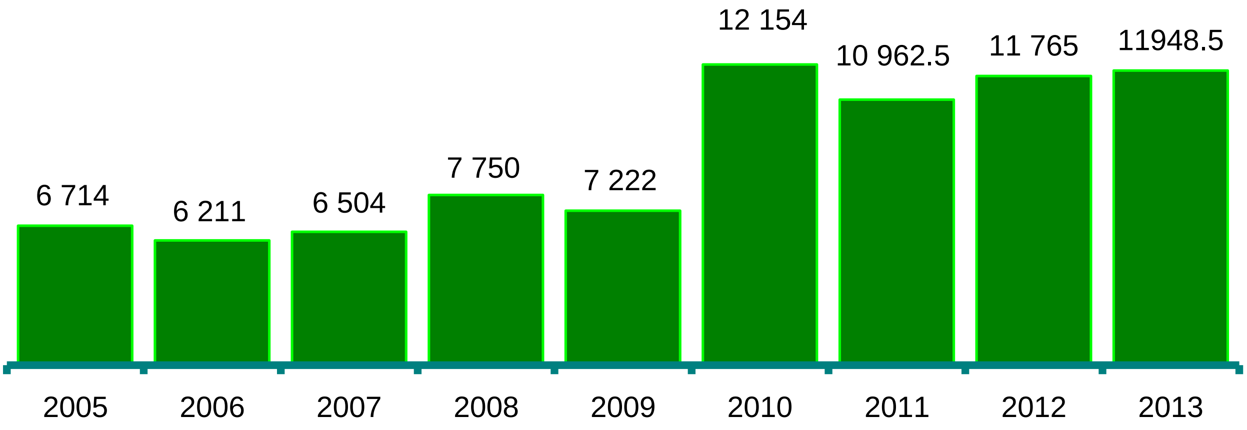

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

ТЭЖЭЭВЭР АМЬТАД

Аймгийн хэмжээгээр 2013 оны эцэст 77 гахай, үүний 17 нь мэгж, 214 шувуу, үүний 165 нь өндөглөгч, 8 зөгийн бүл тоологдсон байна.

ЗУРГААДУГААР БҮЛЭГ

МАЛЖУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТАЛААРХ МЭДЭЭЛЭЛ

Монгол Улсын Засгийн газрын Ядуурлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд малгүй болон мал цөөтэй иргэдийг малжуулах арга хэмжээг авч, нилээд хөрөнгө, мөнгийг зарцуулж байна.

ХҮСНЭГТ 6.1. МАЛЖУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНД ХАМРАГДСАН ӨРХИЙН ТОО, ам бүлээр

	Малжуулах арга хэмжээнд хамрагдсан								1 өрхийн ам бүлийн тоо			
	Өрхийн тоо				Ам бүлийн тоо							
	2009	2011	2012	2013	2009	2011	2012	2013	2009	2011	2012	2013
Дүн	1 211	284	254	157	4 799	1 119	1 012	595	4.0	4.0	4.0	4.0

Аймгийн хэмжээнд 2013 оны байдлаар 157 өрх малжуулах арга хэмжээнд хамрагдсан бөгөөд нэг өрхийн ам бүлийн тоо дундажаар 4 байна.

Малжуулах арга хэмжээнд хамрагдсан өрхийн тоо өмнөх оныхоос 97 өрхөөр буурчээ.

ХҮСНЭГТ 6.2. МАЛЖУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭГЭЭР ОЛГОГДСОН МАЛЫН ТОО

	Малжуулалтаар авсан малын тоо, тол			Үүнээс						Малжуулалтаар авсан малд эзлэх хувь		Малжуулалтанд хамрагдсан 1 өрхөд ноогдох малын тоо		
				Бод малын тоо			Бог малын тоо							
	2010	2012	2013	2010	2012	2013	2010	2012	2013	Бод мал	Бог мал	2010	2012	2013
Дүн	8 463	7 775	6 727	230	209	222	8 233	7 566	6 505	3.3	96.7	21	31	43

Малжуулах арга хэмжээгээр 0.2 мянган өрхөд 7.8 мянган толгой мал олгогдсон бөгөөд олгосон малын 97.3 хувь нь бог мал, 2.7 хувь нь бод мал байна. Нэг өрхөд дунджаар 31 толгой мал ногдож байна.

Малжуулах арга хэмжээнд 2013 онд нийт 313.1 сая төгрөг зарцуулсан бөгөөд үүнээс 14.1 хувь нь гадаад орон, олон улсын байгууллагын төсөл, хөтөлбөрийн хөрөнгө, 12.2 хувь нь орон нутгийн хөрөнгө, 73.7 хувь нь бусад эх үүсвэрээр санхүүжигдсан байна.

ХҮСНЭГТ 6.3. МАЛЖУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНД ЗАРЦУУЛСАН ХӨРӨНГИЙН ТАЙЛАН

	Нийт зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ			Үүнээс			Нийт зарцуултанд эзлэх хувь		
	2010	2012	2013	Гадаад орон, ОУ-ын байгууллагын төсөл, хөтөлбөрийн хөрөнгө	Орон нутгийн хөрөнгө	Бусад	Гадаад орон, ОУ-ын байгууллагын төсөл, хөтөлбөрийн хөрөнгө	Орон нутгийн хөрөнгө	Бусад
Дүн	288 923.0	507 600.4	313 128.0	44 009.0	38 340.0	230 779.0	14.1	12.2	73.7

ДОЛООДУГААР БУЛЭГ

ШИНЭЭР ГАРГАСАН БОЛОН ЗАСВАРЛАСАН ХУДГИЙН ТАЛААРХ МЭДЭЭЛЭЛ

Монгол Улсын Засгийн газраас усны нөөцийн эх үүсвэрийг зохистой ашиглах замаар хүн ам, малын усны хангамжийг нэмэгдүүлэх, бэлчээрийн ашиглалтыг сайжруулахад анхаарал хандуулж худаг, уст цэгийг шинээр гаргах, сэргээн засварлахад зориулан тодорхой хэмжээний хөрөнгө зарцуулдаг.

2013 онд 89 худаг шинээр ашиглалтанд орсноос 48.3 хувь буюу 43 худаг нь инженерийн хийцтэй, 51.7 хувь буюу 46 нь энгийн уурхайн худаг байна.

ХҮСНЭГТ 7.1.1. ШИНЭЭР ГАРГАСАН ХУДГИЙН ТОО

	Шинээр гаргасан худгийн тоо, бүгд				Үүнээс: Инженерийн хийцтэй				Үүнээс: Энгийн уурхайн			
	2009	2011	2012	2013	2009	2011	2012	2013	2009	2011	2012	2013
Дүн	99	99	62	89	28	32	15	43	71	67	47	46

ХҮСНЭГТ 7.1.2. ШИНЭЭР ХУДАГ ГАРГАХАД ЗАРЦУУЛСАН ХӨРӨНГӨ

	Шинээр худаг гаргахад зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ			Үүнээс: Улсын төсвийн хөрөнгө		Үүнээс: Гадаад орон, ОУ-ын байгууллагын төсөл хөтөлбөрийн хөрөнгөөр		Үүнээс: Малчидын өөрсдийн хөрөнгөөр	
	2010	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Дүн	319 582.7	246 571.7	668 166.7	173 287.7	462 659.9	13 685.0	132 300.3	59 599.0	73 206.5

Шинээр худаг гаргахад нийт 668.2 сая төгрөг зарцуулсны 69.2 хувь нь улсын төсвийн хөрөнгөөр, 19.8 хувь нь гадаад орон, олон улсын байгууллагын төсөл хөтөлбөрийн хөрөнгөөр, 11.0 хувь нь бусад эх үүсвэрээр буюу малчдын хамтын хөрөнгөөр санхүүжигдсан байна.

ХҮСНЭГТ 7.2.1. ЗАСВАРЛАСАН ХУДГИЙН ТОО

	Засварласан худгийн тоо, бүгд				Үүнээс: Инженерийн хийцтэй				Үүнээс: Энгийн уурхайн			
	2009	2011	2012	2013	2009	2011	2012	2013	2009	2011	2012	2013
Дүн	39	138	84	34	8	17	8	8	31	121	76	26

2013 онд нийт 34 худаг засварласнаас 23.5 хувь буюу 8 нь инженерийн хийцтэй, 76.5 хувь буюу 26 нь энгийн уурхайн худаг байна.

ХҮСНЭГТ 7.2.2. ХУДАГ ЗАСВАРЛАХАД ЗАРЦУУЛСАН ХӨРӨНГӨ

	Худаг засварлахад зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ			Үүнээс: Улсын төсвийн хөрөнгө		Үүнээс: Гадаад орон, ОУ-ын байгуулллагын төсөл хөтөлбөрийн хөрөнгөөр		Үүнээс: Малчдын өөрсдийн хөрөнгөөр	
	2010	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Дүн	50 618.4	51 106.5	85 279.8	1 475.0	-	25 186.5	65 379.8	19 245.0	19 900.0

Худаг засвар шинэчлэлд нийт 85.3 сая төгрөг зарцуулсны 76.7 хувь нь гадаад орон, олон улсын байгууллагын төсөл, хөтөлбөрийн хөрөнгөөр, 23.3 хувь нь бусад эх үүсвэрээр буюу малчдын хамтын хөрөнгөөр санхүүжигдсан байна.

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ

ГАЗАР ТАРИАЛАН

8.1. ТАРИАЛСАН ТАЛБАЙ

Аймгийн хэмжээгээр 2013 онд нийт 435.7 га-д тариалалт хийсэн нь 2012 оныхоос 3.3 дахин нэмэгдсэн байна.

ХҮСНЭГТ 8.1. ТАРИАЛСАН ТАЛБАЙ, га-гаар

Үзүүлэлт	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2013/2012	
							Хувь	Зөрүү
Нийт тариалсан талбай	73.4	285.2	261.4	126.7	130.5	435.7	333.9	305.2
Үр тариа	-	100	80.0	-	-	300.0	-	-
үүнээс: Буудай	-	100	80.0	-	-	-	-	-
Төмс	43.7	46.7	59.0	67.1	64.5	66.9	103.7	2.4
Хүнсний ногоо	24.4	24.3	28.0	30.2	23.7	25.1	106.0	1.4
Тэжээлийн ургамал	5.3	14.2	94.4	29.4	42.3	38.7	91.5	- 3.6
Техникийн ургамал	-	-	-	-	-	5.0	-	-

Энэ онд төмс 66.9 га-д, хүнсний ногоо 25.1 га-д, тэжээлийн ургамал 38.7 га-д тус тус тариалсан нь урьд оноос төмс 2.4 га, хүнсний ногоо 1.4 га-гаар өсч, тэжээлийн ургамлын тариалалт буурсан байна.

ЗУРАГ 8.1. ТӨМС, ХҮНСНИЙ НОГООНЫ ТАРИАЛСАН ТАЛБАЙ, га

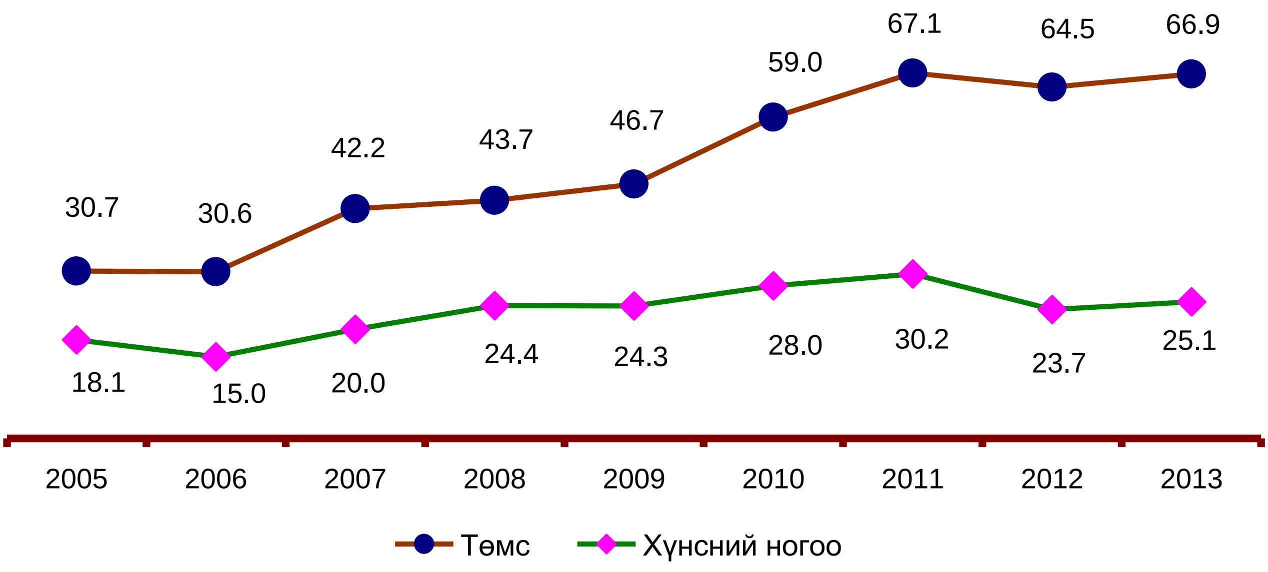

2013 онд тариалсан талбайн бүтцийг авч үзэхэд 68.9 хувийг үр тариа, 15.4 хувийг төмс, 5.8 хувийг хүнсний ногоо, 8.9 хувийг тэжээлийн ургамал, 1 хувийг техникийн ургамал тус тус эзлэж байна.

8.2. ХУРААСАН УРГАЦ

Манай аймаг 2013 онд 430 тн үр тариа, 709.8 тн төмс, 272.7 тн хүнсний ногоо, 40.6 тн тэжээлийн ургамал, 20 тн техникийн ургамал хураан авсан нь 2012 оныхоос төмс 26.6 тн-оор буюу 3.9 хувиар, хүнсний ногоо 49.6 тн-оор буюу 22.2 хувиар өссөн байна.

ХҮСНЭГТ 8.2. ХУРААСАН УРГАЦ, тн-оор

	Хураасан ургац						2013/2012	
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Хувь	Зөрүү
Үр тариа	-	60.0	40.0	-	-	430.0	-	-
үүнээс: Буудай	-	60.0	40.0	-	-	-	-	-
Төмс	323.6	366.4	437.4	647.5	683.2	709.8	103.9	26.6
Хүнсний ногоо	182.2	176.0	217.2	212.1	223.1	272.7	122.2	49.6
Тэжээлийн ургамал	7.1	18.8	14.4	53.6	99.8	40.6	40.7	- 59.2
Техникийн ургамал	-	-	-	-	-	20	-	-

ЗУРАГ 8.2. ХУРААСАН УРГАЦ, тн

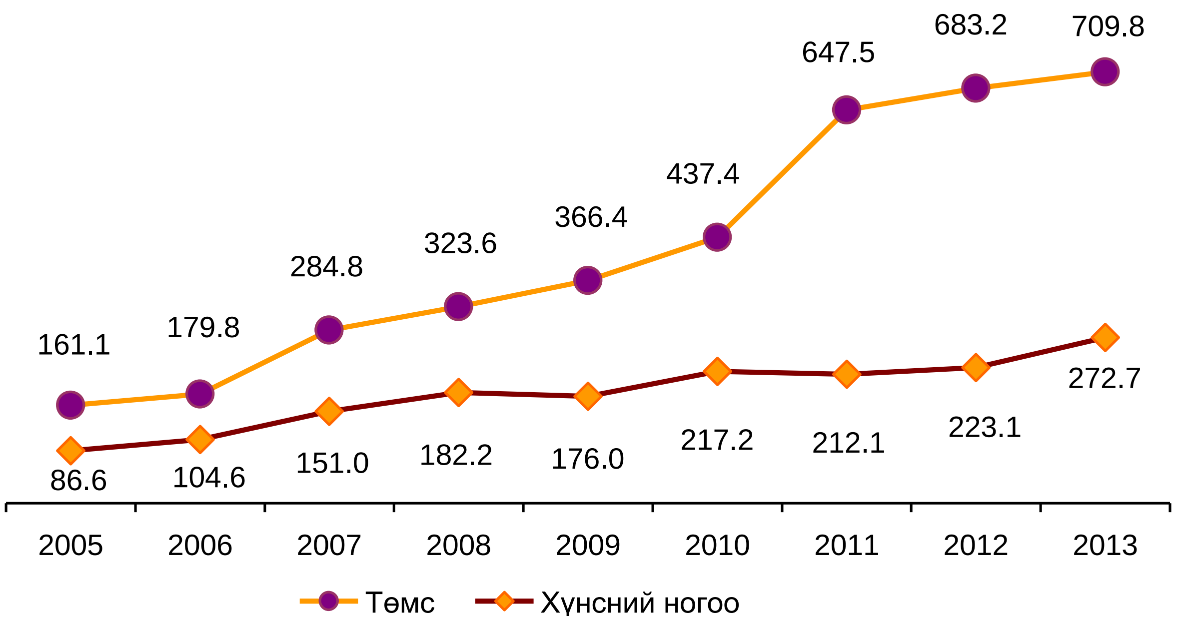

ДҮГНЭЛТ

Хөдөө аж ахуйн салбар нь 2013 оны дотоодын нийт бүтээгдэхүүны урьдчилсан гүйцэтгэлээр 114.1 тэрбум төгрөг буюу 44.2 хувийг эзэлж байгаа нь урьд оноос 45.8 хувь буюу 35.8 тэрбум төгрөгөөр өслөө. ДНБ-д хөдөө аж ахуйн салбарын эзлэх хувь 2006 оноос өмнө 60-аас дээш хувийг эзлэж байсан боловч 2006 онд 23.6 хувь болтолоо буурсан. Манай аймгийн хувьд энэ бууралт нь уул уурхайн салбар ДНБ-д дийлэнх хувийг эзлэх болсон. Харин сүүлийн жилүүдэд ДНБ-д хөдөө аж ахуйн салбарын эзлэх хувь өссөөр байна.

Мал аж ахуй нь хүн амын хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшинд гол байр суурийг эзэлдэг.

Мал тооллогын дүнгээр малын тоо 2013 оны жилийн эцсийн 2.5 сая толгой болж, өмнөх оноос 210.8 мянган толгой буюу 9.2 хувиар өслөө. Малын тоо толгойг өсөхөд нөлөөлсөн гол хүчин зүйл нь малын гоц халдварт шүлхий өвчин болон бусад өвчнөөр, байгалийн гамшигт үзэгдэлээр нийт 26.0 мянган толгой том мал хорогдсон хэдий ч, байгаль, цаг уурын тааламжтай нөхцөл бүрдэж, төлөө сайн бойжуулсан нь нөлөөлсөн байна.

2013 оны жилийн эцэст аминдаа малтай 9.2 мянган өрх тоологдсоны 6.5 мянган өрх нь малчин өрх байна. Мал аж ахуйн салбарт 13.7 мянган малчид ажиллаж байгаагын 43.4 хувь нь 16-34 насны залуучууд, 50.4 хувь нь 35-аас дээш тэтгэвэрт гарах хүртлэх насныхан, 6.2 хувь нь тэтгэврийн насны хүмүүс эзэлж байгаа бөгөөд нийт малчдын 45.7 хувь эмэгтэйчүүд байна.

Малтай нэг өрхөд дундажаар 269 толгой мал ногдож байгааг таван төрлөөр нь авч үзвэл тэмээ 1, адуу 22, үхэр 19, хонь 131, ямаа 97 байна.

Нийт малчин өрхийн 92.8 хувь нь цахилгаантай, 78.6 хувь нь телевизортой, 40.3 хувь нь авто машинтай, 50.1 хувь нь мотоцикльтой байгаа нь урьд оноос өсчээ. Энэ нь малчидын маань өөрсдийн ажиллаж амьдрах нөхцөлийг илүүтэйгээр анхаардаг болсон нь сайшаалтай зүйл юм.

Мал аж ахуйн салбарын өсөлт нь хүн амын хүнсний хэрэглээнд нийлүүлж байгаа дотоодын хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний хэмжээг нэмэгдүүлж, үндэсний үйлдвэрлэлийг түүхий эдээр хангах боломжийг бүрдүүлэн, экспортын бүтээгдэхүүний тоо хэмжээ, үнийг өсгөн улмаар уг салбарын орлогын хэмжээг нэмэгдүүлэх таатай нөхцөл болж байна.

Мал аж ахуйн салбарын үйлдвэрлэлд гарч байгаа өсөлт нь малын тооноос хамаарч байгаа бөгөөд цаашид нэг малын ашиг шим, чанарын үзүүлэлтэд анхаарлаа хандуулж, энэ чиглэлээр тодорхой арга хэмжээ үе шаттайгаар авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай байна. Ялангуяа ашиг шим өндөртэй мал үржүүлэх, малыг суурин

болон бэлчээрийн хосолсон маллагаанд шилжүүлэх, бэлчээрийг усжуулахад чиглэсэн арга хэмжээ ихээхэн авах нь чухал юм.

Эдгээр арга хэмжээг жигдрүүлэхийн тулд малчдын хөдөлмөрийг нэгтгэх, малын гаралтай бүтээгдэхүүнийг боловсруулах талаар сургалт зохион байгуулах, жижиг дунд үйлдвэрийг хөгжүүлэх, мал сүргийн бүтцийг тэнцвэржүүлэх, мал сүргийг эрсдлээс хамгаалах даатгалын системийг сайн хөгжүүлэх зэрэг арга хэмжээг сайжруулан, иргэд, малчдад хүртээмжтэй болгон хэрэгжүүлэх нь маш чухал байна.

Сүүлийн жилүүдэд малын тоо, толгой өсөхийн хэрээр бэлчээрийн даацын хүрэлцээ маш ихээр муудаж байгаа билээ. Мөн бэлчээрт сөргөөр нөлөөлж байгаа бас нэг зүйл бол ус, худагтай газар хэт олон айл, малаа улирал дамжин бөөгнөрөн нутаглаж, бэлчээрийг талхлан доройтуулж байгаа явдал юм. Иймд бэлчээрийг сэлгэн ашиглах, отор нүүдлийг зайлшгүй хийдэг болгох хөшүүрэг бүхий механизмийг малчдын дунд бий болгох шаардлагатай.

Бэлчээрийн доройтол нь малын тоо толгойг хязгаартай байлгахыг шаардаж байна. Ялангуяа бэлчээрт халтай ямаан сүргийн тоо толгойг хязгаарлах, бог малын хувьд өсгөж үржүүлж ирсэн уламжлалт харьцаа 75:25 хувь буюу 3 хонь, 1 ямаа гэсэн харьцаагаар өсгөж үржүүлэхэд татварын бодлогоор зохицуулах нь зүйтэй.

2013 онд 668.2 сая төгрөгийн хөрөнгөөр шинээр инженерийн болон энгийн хийцтэй 89 худаг гаргаж, 85.3 сая төгрөгөөр 34 худаг засварлаад байна.

Газар тариалангийн салбарт 2013 онд аймгийн хэмжээнд 435.7 га талбайд тариалалт хийж, үүнээсээ үр тариа 430 тн, төмс 709.8 тн, хүнсний ногоо 272.7 тн, тэжээлийн ургамал 40.6 тн, техникийн ургамал 20 тн-ыг тус тус хураан авсан.

Хамгийн гол асуудал бол орон нутагт хөдөө аж ахуйн бүтээгдхүүнийг хадгалах, боловсруулах, борлуулах чиглэлээр жижиг, дунд үйлдвэрүүдийг байгуулах, хөдөө аж ахуйн бүтээгдхүүнийг бэлтгэх төвлөрсөн газрууд, хадгалах, хөргөх агуулах, зоорийг бий болгох нь чухал байна.

Манай аймаг 2008 оноос хойш мал тогтмол сайн өсч, хөдөө аж ахуйн салбарт эргэлт хийж байгаа тул үүнд тулгуурлан сүү, цагаан идээ нутгийн бүтээгдэхүүндтэй болж ард иргэддээ малынхаа эрүүл бүтээгдэхүүнээр үйлчилгээ үзүүлэх нь зүйтэй юм.

АШИГЛАСАН НОМ, МАТЕРИАЛ

- 2013 оны жилийн эцсийн мал, тэжээвэр амьтадын тооллогын дүн
- Сүхбаатар аймгийн Статистикийн эмхэтгэл 2011, 2012 он
- Монгол улсын Улсын Статистикийн эмхэтгэл 2013 он
- Албан ёсны болон захиргааны сар, улирал, жилийн эцсийн мэдээ
- Статистикийн мэдээллийн нэгдсэн сайт /www.1212.mn/

ХАВСРАЛТУУД

ХАВСРАЛТЫН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1. Малтай өрх, малчин өрхийн тоо, сумаар..33

Хүснэгт 2. Малчдын тоо, насны бүрэлдэхүүн, сумаар..33

Хүснэгт 3. Малчдын соёл, ахуйн нөхцлийн үзүүлэлт, сумаар, 2012 онд.......................34

Хүснэгт 4. Малтай өрхийн малын бүлэглэлт, өрхийн тоо, сумаар................................35

Хүснэгт 5. Малын тоогоор аймагт тэргүүлж сумд, 2012 он...36

Хүснэгт 6. Малын тооны өсөлт, бууралт, сумаар..37

Хүснэгт 7. Малын тоо, сум, багаар, 2012 он..38

Хүснэгт 8. Хувийн малын тооны өсөлт, бууралт, сумаар..40

Хүснэгт 9. Малтай нэг өрхөд ногдох малын тоо, сумаар...40

Хүснэгт 10. Нийт хээлтэгч малын өсөлт, бууралт, сумаар..41

Хүснэгт 11. Хээлтүүлэгч малын өсөлт, бууралт, сумаар..42

Хүснэгт 12. Бойжуулсан төлийн өсөлт, бууралт, сумаар..43

Хүснэгт 13. 100 эхээс бойжуулсан төл, сумаар...44

Хүснэгт 14. Том малын зүй бус хорогдолын өсөлт, бууралт, сумаар............................44

Хүснэгт 15. Сувайрсан хээлтэгч малын өсөлт, бууралт, сумаар...................................45

Хүснэгт 16. Хээл хаясан хээлтэгч малын өсөлт, бууралт, сумаар................................46

Хүснэгт 17. Хээлтэгч, хээлтүүлэгчийн тохироо..47

Хүснэгт 18. Зах зээлд борлуулсан мал...48

Хүснэгт 19. Аж ахуйн дотоодод хэрэглэсэн мал..48

Хүснэгт 20. Бэлтгэсэн тэжээл, сумаар, тонн..49

Хүснэгт 21. Малжуулалтанд зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ, мян.төг...........................49

Хүснэгт 22. Малжуулах арга хэмжээний тайлан, сумаар...50

Хүснэгт 23. Шинээр гаргасан худгийн тайлан, сумаар..51

Хүснэгт 24. Засварласан худгийн тайлан, сумаар...52

Хүснэгт 27. Тариалсан талбай, сум, га-аар..54

Хүснэгт 28. Хураасан ургац, сум, тн-оор...54

ХҮСНЭГТ 1. МАЛТАЙ ӨРХ, МАЛЧИН ӨРХИЙН ТОО, сумаар

Сум	Малтай өрхийн тоо					Малчин өрхийн тоо				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Ас	416	409	410	406	401	283	276	282	265	262
Бд	1 017	1 038	1 051	1 058	1 085	904	900	911	841	886
Да	711	720	683	700	721	480	483	464	408	436
Мх	789	809	827	864	874	636	657	625	612	601
На	326	326	332	329	327	235	227	223	224	220
Он	731	737	737	732	726	546	566	551	470	475
Сү	688	692	697	696	686	658	609	585	590	540
Тш	679	698	716	726	745	614	624	638	642	650
Уб	588	608	601	610	604	503	524	494	519	482
Ха	360	356	361	361	356	314	297	293	270	286
Эц	1 193	1 180	1 166	1 140	1 026	954	884	870	843	773
Тц	436	437	450	431	421	296	281	294	247	224
Бу	1 141	1 116	1 099	1 156	1 190	634	581	604	599	631
Дүн	**9 075**	**9 126**	**9 130**	**9 209**	**9 162**	**7 057**	**6 909**	**6 834**	**6 530**	**6 466**

ХҮСНЭГТ 2. МАЛЧДЫН ТОО, НАСНЫ БҮРЭЛДЭХҮҮН, сумаар

Сум	Малчдын тоо					Үүнээс			Нийт малчдаас эмэгтэй
	2009	2010	2011	2012	2013	16-34 настай	эр 35-59, эм 35-54 настай	эр 60, эм 55-аас дээш насны	
Ас	638	635	619	574	583	243	312	28	261
Бд	2 324	2 132	2 117	1 921	1 968	859	968	141	932
Да	985	1 060	1 011	873	933	390	490	53	426
Мх	1 409	1 317	1 295	1 223	1 191	578	548	65	519
На	534	501	483	494	469	143	306	20	213
Он	1 205	1 179	1 208	1 062	1 023	379	598	46	485
Сү	1 468	1 347	1 293	1 187	1 124	588	458	78	508
Тш	1 474	1 401	1 386	1 393	1 372	700	563	109	656
Уб	1 106	1 122	1 078	1 097	1 061	468	522	71	471
Ха	672	629	607	551	586	188	360	38	263
Эц	2 260	2 053	2 016	1 905	1 712	841	784	87	766
Тц	607	570	577	482	436	179	238	19	211
Бу	1 197	1 196	1 231	1 226	1 284	404	773	107	574
Дүн	**15 879**	**15 142**	**14 921**	**13 988**	**13 742**	**5 960**	**6 920**	**862**	**6 285**

ХҮСНЭГТ 3. МАЛЧДЫН СОЁЛ, АХУЙН НӨХЦЛИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ, сумаар, 2013 онд

Сум	Цахилгааны эх үүсгүүр	Үүнээс			Сансрын антенн	Телевизор	Гар утас	Малын хашааны тоо	Худгийн тоо	Малчин өрхөд ашиглагдаж буй техник, хэрэгсэл					Хийсэн эсгий (м)
		Нарны	Салхины	Бусад						Авто машины тоо-бүгд	Үүнээс		Мотоцик-лийн тоо	Тракторын тоо	
											Ачааны машины тоо	Суудлын машины тоо			
Ас	263	262	1	-	139	216	214	173	174	169	100	69	213	3	-
Бд	818	815	1	2	417	744	757	468	132	264	166	95	356	1	3.0
Да	379	378	-	-	210	343	372	503	15	127	81	45	140	4	-
Мх	595	569	5	-	257	510	493	646	311	322	206	115	333	2	-
На	216	216	-	-	184	191	238	101	88	67	39	27	117	-	-
Он	477	477	-	-	426	463	477	172	97	240	172	67	350	3	50.0
Сү	508	505	2	-	352	434	575	496	298	245	170	75	253	3	-
Тш	529	524	2	-	415	503	522	663	332	323	197	125	397	3	208.0
Уб	437	430	-	2	269	360	420	239	259	246	156	89	270	4	2.0
Ха	270	270	-	-	122	201	206	194	123	171	110	59	185	-	30.0
Эц	764	492	262	1	350	524	955	469	353	120	76	44	182	3	4.0
Тц	292	195	-	97	165	188	307	241	195	113	76	37	152	24	1.0
Бу	451	440	9	1	352	403	453	238	192	198	132	65	294	7	3.0
Дүн	**5 999**	**5 573**	**282**	**103**	**3 658**	**5 080**	**5 989**	**4 603**	**2 569**	**2 605**	**1 681**	**912**	**3 242**	**57**	**301.0**

ХҮСНЭГТ 4. МАЛТАЙ ӨРХИЙН МАЛЫН БҮЛЭГЛЭЛТ, өрхийн тоо, сумаар

Сум	10 хүртэл малтай		11-30 малтай		31-50 малтай		51-100 малтай		101-200 малтай		201-500 малтай		501-999 малтай		1000-1499 малтай		1500-2000 малтай		2001-ээс дээш малтай		Бүгд	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Ас	15	17	43	43	36	28	66	58	84	85	109	108	40	48	11	12	1	2	1	-	406	401
Бд	22	15	54	54	59	66	150	134	248	245	368	389	124	132	35	42	2	6	2	2	1 058	1 085
Да	47	52	61	67	66	66	127	119	149	152	197	214	49	40	11	10	1	1	-	-	700	721
Мх	28	32	67	53	50	33	129	123	193	196	244	273	61	129	23	27	6	6	-	2	864	874
На	10	8	7	11	26	22	29	30	84	70	115	113	59	56	7	14	1	2	1	1	329	327
Он	22	16	50	46	51	50	89	84	170	141	245	259	118	96	19	33	1	-	1	1	732	726
Сү	34	42	66	59	46	37	85	81	157	148	201	201	41	82	27	29	4	6	-	1	696	686
Тш	18	17	40	48	55	51	95	88	163	136	213	228	84	124	21	48	4	2	2	3	726	745
Уб	22	19	49	37	36	31	78	69	129	134	201	187	76	88	20	32	5	2	3	5	610	604
Ха	13	12	27	20	24	18	39	43	76	72	108	113	115	56	10	16	3	6	-	-	361	356
Эц	135	94	179	146	109	115	215	187	210	195	204	190	67	67	26	30	2	1	1	1	1 140	1 026
Тц	64	63	83	70	38	39	65	57	73	80	77	81	23	22	5	7	2	1	1	1	431	421
Бу	103	86	109	128	77	81	196	170	255	266	314	321	77	108	23	24	2	5	-	1	1 156	1 190
Дүн	**533**	**473**	**835**	**782**	**673**	**637**	**1 363**	**1 243**	**1 991**	**1 920**	**2 596**	**2 677**	**934**	**1 048**	**238**	**324**	**34**	**40**	**12**	**18**	**9 209**	**9 162**

ХҮСНЭГТ 5. МАЛЫН ТООГООР АЙМАГТ ТЭРГҮҮЛЖ СУМД, 2013 он

	1-рт		2-рт		3-рт		4-рт		5-рт	
Бүх малын тоогоор	Баяндэлгэр	330 256	Эрдэнэцагаан	271 035	Мөнххаан	266 517	Түвшинширээ	254 510	Онгон	228 517
Тэмээний тоо	Сүхбаатар	1 294	Түвшинширээ	1 227	Уулбаян	1 139	Онгон	955	Баяндэлгэр	822
Адууны тоо	Эрдэнэцагаан	27 318	Баруун-Урт	24 786	Мөнххаан	20 326	Баяндэлгэр	19 049	Сүхбаатар	18 654
Үхрийн тоо	Баяндэлгэр	21 843	Баруун-Урт	18 866	Эрдэнэцагаан	18 364	Онгон	16 151	Мөнххаан	14 621
Хонины тоо	Баяндэлгэр	160 011	Мөнххаан	129 278	Онгон	128 017	Баруун-Урт	127 599	Түвшинширээ	120 026
Ямааны тоо	Баяндэлгэр	128 531	Түвшинширээ	107 271	Мөнххаан	101 581	Баруун-Урт	99 326	Эрдэнэцагаан	77 029

ХҮСНЭГТ 6. МАЛЫН ТООНЫ ӨСӨЛТ, БУУРАЛТ, сумаар

Сум	Малын тоо				Тэмээний тоо				Адууны тоо			
	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%
Ас	91 935	98 387	102 451	104.1	482	409	356	87.0	10 721	11 151	12 697	113.9
Бд	271 772	295 839	330 256	111.6	948	858	822	95.8	16 538	17 733	19 049	107.4
Да	135 653	137 198	142 608	103.9	452	373	299	80.2	12 783	13 537	14 455	106.8
Мх	215 419	243 489	266 517	109.5	854	813	711	87.5	14 644	17 560	20 326	115.8
На	96 082	98 346	109 091	110.9	444	407	331	81.3	6 424	6 649	7 156	107.6
Он	187 041	207 014	228 517	110.4	1 178	1 033	955	92.4	11 524	13 154	14 538	110.5
Сү	168 313	186 850	198 188	106.1	1 268	1 283	1 294	100.9	15 403	17 061	18 654	109.3
Тш	196 167	216 595	254 510	117.5	1 300	1 239	1 227	99.0	10 222	11 151	13 212	118.5
Уб	158 230	177 073	201 089	113.6	1 375	1 209	1 139	94.2	8 964	10 370	11 905	114.8
Ха	96 984	109 680	118 438	108.0	484	434	366	84.3	6 828	7 603	9 145	120.3
Эц	193 113	198 929	197 201	99.1	883	788	685	86.9	25 420	26 923	27 318	101.5
Тц	67 737	71 224	71 522	100.4	372	320	260	81.3	7 622	8 947	9 809	109.6
Бу	202 958	239 957	271 035	113.0	638	586	458	78.2	17 773	21 730	24 786	114.1
Дүн	**2 081 404**	**2 280 581**	**2 491 423**	**109.2**	**10 678**	**9 752**	**8 903**	**91.3**	**164 866**	**183 569**	**203 050**	**110.6**

Хүснэгт 6-ын үргэлжлэл

Сум	Үхрийн тоо				Хонины тоо				Ямааны тоо			
	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%
Ас	7 092	7 718	8 668	112.3	41 579	44 206	46 285	104.7	32 061	34 903	34 445	98.7
Бд	18 042	19 225	21 843	113.6	128 224	141 351	160 011	113.2	108 020	116 672	128 531	110.2
Да	12 508	13 218	14 448	109.3	64 879	64 983	69 105	106.3	45 031	45 087	44 301	98.3
Мх	10 304	12 453	14 621	117.4	102 352	117 003	129 278	110.5	87 265	95 660	101 581	106.2
На	8 591	8 873	9 902	111.6	46 719	48 372	55 027	113.8	33 904	34 045	36 675	107.7
Он	12 763	13 991	16 151	115.4	103 001	115 555	128 017	110.8	58 575	63 281	68 856	108.8
Сү	8 779	10 346	11 860	114.6	88 818	97 752	105 655	108.1	54 045	60 408	30 725	50.9
Тш	10 011	10 970	12 774	116.4	89 294	99 235	120 026	121.0	85 340	94 000	107 271	114.1
Уб	7 474	8 680	10 168	117.1	84 084	93 253	108 569	116.4	56 333	63 561	69 308	109.0
Ха	5 635	6 570	7 673	116.8	49 314	57 133	62 157	108.8	34 723	37 940	39 097	103.0
Эц	17 924	17 925	18 364	102.4	69 999	72 119	73 805	102.3	78 887	81 174	77 029	94.9
Тц	5 134	5 825	6 695	114.9	29 897	31 324	31 089	99.2	24 712	24 808	23 669	95.4
Бу	12 397	15 338	18 866	123.0	93 815	108 545	127 599	117.6	78 335	93 758	99 326	105.9
Дүн	**136 654**	**151 132**	**172 033**	**113.8**	**991 975**	**1090 831**	**1216 623**	**111.5**	**777 231**	**845 297**	**860 814**	**101.8**

ХҮСНЭГТ 7. МАЛЫН ТОО, сум, багаар, 2013 он

Сум	Багийн нэр	Дүн	Төрлөөр				
			Тэмээ	Адуу	Үхэр	Хонь	Ямаа
Асгат	Өлзийт	26 897	111	2 917	2 061	12 668	9 140
	Дөхөм	29 852	145	3 618	2 521	13 913	9 655
	Их-Уул	33 952	91	4 646	2 971	15 036	11 208
	Жаргалант	11 750	9	1 516	1 115	4 668	4 442
	Дүн	**102 451**	**356**	**12 697**	**8 668**	**46 285**	**34 445**
Баяндэлгэр	Баян	61 292	105	2 996	3 605	30 002	24 584
	Дэлгэр	46 846	101	2 723	2 570	22 713	18 739
	Төв	44 791	107	3 276	3 420	19 809	18 179
	Дөхөм	83 431	104	3 940	4 776	43 098	31 513
	Хонгор	68 466	377	3 856	5 544	33 213	25 476
	Ширээт	25 430	28	2 258	1 928	11 176	10 040
	Дүн	**330 256**	**822**	**19 049**	**21 843**	**160 011**	**128 531**
Дарьганга	Үүд	39 075	38	3 857	3 492	20 257	11 431
	Бадрах	39 138	154	4 050	3 564	18 759	12 611
	Аман-Ус	24 683	62	2 594	2 595	10 474	8 958
	Овоот	39 712	45	3 954	4 797	19 615	11 301
	Дүн	**142 608**	**299**	**14 455**	**14 448**	**69 105**	**44 301**
Мөнххаан	Баянтэрэм	47 163	270	4 477	2 723	23 130	16 563
	Баян-Уул	57 350	233	4 362	3 212	27 983	21 560
	Баянцагаан	61 275	99	4 803	3 321	29 763	23 289
	Баясгалант	36 739	14	2 514	2 209	17 425	14 577
	Бүрэнцогт	63 990	95	4 170	3 156	30 977	25 592
	Дүн	**266 517**	**711**	**20 326**	**14 621**	**129 278**	**101 581**
Наран	Гүн худаг	42 038	233	2 874	4 445	19 898	14 588
	Тосонгийн гол	56 770	93	3 666	4 230	30 160	18 621
	Наран булаг	10 283	5	616	1 227	4 969	3 466
	Дүн	**109 091**	**331**	**7 156**	**9 902**	**55 027**	**36 675**
Онгон	Их булаг	79 191	236	5 567	5 694	44 467	23 227
	Шарбүрд	54 841	306	3 568	4 277	30 215	16 475
	Нүдэн	70 966	347	3 335	4 177	41 286	21 821
	Цөнгөрөг	11 577	48	1 106	828	6 538	3 057
	Хавирга	11 942	18	962	1 175	5 511	4 276
	Дүн	**228 517**	**955**	**14 538**	**16 151**	**128 017**	**68 856**
Сүхбаатар	Баянгол	70 878	414	5 842	4 103	40 532	19 987
	Хайлаастай	9 812	4	1 136	825	4 365	3 482
	Хулгар	52 697	582	5 600	2 862	27 239	16 414
	Ланз	32 252	201	3 426	1 938	15 673	11 014
	Шинэбулаг	32 549	93	2 650	2 132	17 846	9 828
	Дүн	**198 188**	**1 294**	**18 654**	**11 860**	**105 655**	**60 725**

Хүснэгт 7-ын үргэлжлэл

Сум	Багийн нэр	Дүн	Төрлөөр				
			Тэмээ	Адуу	Үхэр	Хонь	Ямаа
Түвшинширээ	Сэргэлэн	19 733	64	1055	1154	9 713	7 747
	Өлзийт	51 871	376	3 292	3 025	22 761	22 417
	Үнэгд	50 520	202	2 585	2 923	22 572	22 238
	Дэлгэрхаан	49 926	138	2 132	1 847	23 699	22 110
	Өгөөмөр	82 460	447	4 148	3 825	41 281	32 759
	Дүн	**254 510**	**1 227**	**13 212**	**12 774**	**120 026**	**107 271**
Уулбаян	Баян	70 575	379	4 731	3 860	37 905	23 700
	Жаргалант	28 895	88	1 477	1 563	14 641	11 126
	Тэгш	45 481	202	2 610	2 132	26 144	14 393
	Жавхлант	32 520	227	1 934	1 426	17 159	11 774
	Дэлгэр	23 618	243	1 153	1 187	12 720	8 315
	Дүн	**201 089**	**1 139**	**11 905**	**10 168**	**108 569**	**69 308**
Халзан	Халзан шанд	44 660	206	2 703	2 698	24 220	14 833
	Сахиулын шанд	22 181	76	1 803	1 580	11 377	7 345
	Сайншанд	31 754	40	2 557	1 656	17 508	9 993
	Хатавч	19 843	44	2 082	1 739	9 052	6 926
	Дүн	**118 438**	**366**	**9 145**	**7 673**	**62 157**	**39 097**
Эрдэнэцагаан	Хөндлөн хайласт	47 979	53	6 186	4 328	19 924	17 488
	Цагаан овоо	11 122	8	1 376	1 237	3 713	4 788
	Бадрах	24 752	52	3 940	2 266	8 236	10 258
	Хонгор	22 698	183	3 113	1 772	7 605	10 025
	Билүүт	16 623	44	2 111	1 758	6 784	5 926
	Жаргалант	36 284	184	3 663	2 808	14 486	15 143
	Хадын булан	30 984	149	5 668	3 308	11 201	10 658
	Алтан овоо	6 759	12	1 261	887	1 856	2 743
	Дүн	**197 201**	**685**	**27 318**	**18 364**	**73 805**	**77 029**
Түмэнцогт	Лхүмбэ	30 433	98	4 908	2 670	12 725	10 032
	Баянцагаан	31 739	160	3 821	2 525	14 876	10 357
	Баян-Овоо	5 182	-	582	802	1 965	1 833
	Цагаан овоо	4 168	2	498	698	1 523	1 447
	Дүн	**71 522**	**260**	**9 809**	**6 695**	**31 089**	**23 669**
Баруун-Урт	1-р баг	11 077	11	1 106	1 052	5 242	3 666
	2-р баг	4 401	14	376	379	1 799	1 833
	3-р баг	12 715	26	1 084	866	5 910	4 829
	4-р баг	12 633	20	1 231	984	5 975	4 423
	5-р баг	18 667	8	2 221	1 344	7 258	7 836
	6-р баг	10 430	17	1 037	954	4 591	3 831
	7-р баг	7 615	3	1 436	499	3 060	2 617
	8-р баг	109 591	164	9 020	7 997	50 852	41 558
	9-р баг	83 906	195	7 275	4 791	42 912	28 733
	Дүн	**271 035**	**458**	**24 786**	**18 866**	**127 599**	**99 326**
Аймгийн дүн		**2 491 423**	**8 903**	**203 050**	**172 033**	**1 216 623**	**890 814**

ХҮСНЭГТ 8. ХУВИЙН МАЛЫН ТООНЫ ӨСӨЛТ, БУУРАЛТ, сумаар

Сум	Амины малын тоо					Бодод шилжүүлсэнээр				
	2010	2011	2012	2013	%	2010	2011	2012	2013	%
Ас	95 084	91 339	97 845	102 070	104.3	28 993	29 365	31 119	33 845	108.8
Бд	267 642	270 577	294 845	329 272	111.7	68 903	70 703	76 243	84 715	111.1
Да	133 763	131 271	137 091	142 608	104.0	40 840	41 558	43 766	46 407	106.0
Мх	185 569	213 600	242 681	265 721	109.5	46 283	53 717	62 568	70 134	112.1
На	103 253	94 074	97 549	108 265	111.0	29 133	27 127	28 311	31 166	110.1
Он	181 219	182 524	197 522	220 704	111.7	48 350	49 369	53 395	59 811	112.0
Сү	159 332	167 836	186 316	197 614	106.1	44 376	47 574	53 096	57 570	108.4
Тш	171 038	195 578	215 554	253 898	117.8	41 536	47 617	52 084	61 118	117.3
Уб	144 645	157 493	176 557	200 559	113.6	35 679	39 412	44 236	50 430	114.0
Ха	88 593	96 766	108 953	117 413	107.8	23 003	25 713	28 979	32 459	112.0
Эц	192 164	187 077	193 046	191 495	99.2	64 437	64 188	66 308	66 820	100.8
Тц	57 514	66 878	70 372	70 948	100.8	17 911	21 206	23 394	24 896	106.4
Бу	178 135	199 629	237 076	267 633	112.9	49 000	55 889	67 190	77 225	114.9
Дүн	**1 957 951**	**2 054 642**	**2 255 407**	**2 468 200**	**109.4**	**538 443**	**573 437**	**630 690**	**696 594**	**110.4**

ХҮСНЭГТ 9. МАЛТАЙ НЭГ ӨРХӨД НОГДОХ МАЛЫН ТОО, сумаар

Сум	Толгойн тоогоор					Бодод шилжүүлсэнээр				
	2010	2011	2012	2013	%	2010	2011	2012	2013	%
Ас	232	223	241	255	105.6	71	72	77	84	110.1
Бд	258	257	279	303	108.9	66	67	72	78	108.3
Да	186	192	196	198	101.0	57	61	63	64	102.9
Мх	229	258	281	304	108.2	57	65	72	80	110.8
На	317	283	297	331	111.7	89	82	86	95	110.8
Он	246	248	270	304	112.7	66	67	73	82	112.9
Сү	230	241	268	288	107.6	64	68	76	84	110.0
Тш	245	273	297	341	114.8	60	67	72	82	114.4
Уб	238	262	289	332	114.7	59	66	73	83	115.1
Ха	249	268	302	330	109.3	65	71	80	91	113.6
Эц	163	160	169	187	110.2	55	55	58	65	112.0
Тц	132	149	163	169	103.2	41	47	54	59	108.9
Бу	160	182	205	225	109.7	44	51	58	65	111.8
Дүн	**215**	**225**	**245**	**269**	**110.0**	**59**	**63**	**68**	**76**	**111.0**

ХҮСНЭГТ 10. НИЙТ ХЭЭЛТЭГЧ МАЛЫН ӨСӨЛТ, БУУРАЛТ, сумаар

Сум	Нийт хээлтэгч				Ингэ				Гүү			
	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%
Ас	39 210	41 991	38 746	92.3	160	136	115	84.6	3 121	3 177	3 375	106.2
Бд	114 308	125 962	139 397	110.7	295	301	298	99.0	4 901	5 399	5 686	105.3
Да	60 022	60 607	61 389	101.3	145	147	121	82.3	3 708	4 191	4 212	100.5
Мх	95 254	108 988	119 923	110.0	290	290	283	97.6	4 302	5 349	6 341	118.5
На	41 761	43 343	47 978	110.7	169	158	142	89.9	1 834	1 942	2 119	109.1
Он	81 672	87 441	102 632	117.4	402	370	354	95.7	3 225	3 736	4 062	108.7
Сү	71 795	78 102	86 370	110.6	436	427	469	109.8	4 277	4 180	5 490	131.3
Тш	84 295	93 441	111 249	119.1	457	447	468	104.7	2 900	3 189	3 777	118.4
Уб	70 095	77 893	90 173	115.8	481	447	450	100.7	2 551	3 058	3 489	114.1
Ха	41 271	48 056	50 703	105.5	184	170	142	83.5	1 989	2 290	2 914	127.2
Эц	85 453	87 483	85 893	98.2	326	289	255	88.2	7 750	7 938	8 349	105.2
Тц	29 723	32 357	32 323	99.9	142	121	099	81.8	2 308	2 692	3 040	112.9
Бу	88 695	108 441	122 367	112.8	231	219	193	88.1	5 163	6 634	7 585	114.3
Дүн	**903 554**	**994 105**	**1089 143**	**109.6**	**3 718**	**3 522**	**3 389**	**96.2**	**48 029**	**53 775**	**60 439**	**112.4**

Хүснэгт 10-ын үргэлжлэл

Сум	Үнээ				Эм хонь				Эм ямаа			
	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%	2011	2012	2012	%
Ас	2 652	2 857	3 000	105.0	18 562	20 257	18 477	91.2	14 715	15 564	13 779	88.5
Бд	6 928	7 695	8 555	111.2	56 669	63 074	70 655	112.0	45 515	49 493	54 203	109.5
Да	5 011	5 232	5 373	102.7	30 498	30 099	31 161	103.5	20 660	20 938	20 522	98.0
Мх	3 857	4 704	5 566	118.3	47 870	55 101	60 450	109.7	38 935	43 544	47 283	108.6
На	3 350	3 524	3 968	112.6	21 334	22 486	25 668	114.2	15 074	15 233	16 081	105.6
Он	4 947	5 460	6 256	114.6	47 304	50 626	60 357	119.2	25 794	27 249	31 603	116.0
Сү	3 221	3 698	4 357	117.8	40 182	43 297	48 482	112.0	23 679	26 500	27 572	104.0
Тш	3 889	4 445	5 015	112.8	40 482	45 101	54 821	121.6	36 567	40 259	47 168	117.2
Уб	2 926	3 448	3 950	114.6	38 783	42 705	50 831	119.0	25 354	28 235	31 453	111.4
Ха	2 134	2 497	2 941	117.8	22 076	25 944	28 389	109.4	14 888	17 155	16 317	95.1
Эц	7 188	7 082	7 121	100.6	34 078	34 645	34 949	100.9	36 111	37 529	35 219	93.8
Тц	2 059	2 299	2 576	112.0	13 883	15 313	15 182	99.1	11 331	11 932	11 426	95.8
Бу	4 997	6 042	7 391	122.3	43 059	51 814	60 551	116.9	35 245	43 732	46 647	106.7
Дүн	**53 159**	**58 983**	**66 069**	**112.0**	**454 780**	**500 462**	**559 973**	**111.9**	**343 868**	**377 363**	**399 273**	**105.8**

ХҮСНЭГТ 11. ХЭЭЛТҮҮЛЭГЧ МАЛЫН ӨСӨЛТ, БУУРАЛТ, сумаар

Сум	Нийт хээлтүүлэгч				Буур				Азрага			
	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%
Ас	942	1 018	1 000	98.2	4	7	4	57.1	419	418	423	101.2
Бд	2 392	2 557	2 663	104.1	6	9	9	100.0	764	806	858	106.5
Да	1 213	1 679	1 222	72.8	8	11	4	36.4	437	506	464	91.7
Мх	1 922	2 261	2 473	109.4	10	4	7	175.0	703	811	928	114.4
На	873	806	884	109.7	8	9	5	55.6	337	313	343	109.6
Он	1 563	1 565	1 712	109.4	14	12	13	108.3	558	564	600	106.4
Сү	1 854	1 959	2 115	108.0	25	29	20	69.0	745	735	826	112.4
Тш	1 783	1 891	2 279	120.5	13	15	16	106.7	482	510	595	116.7
Уб	1 523	1 634	1 766	108.1	10	15	9	60.0	439	470	535	113.8
Ха	862	1 057	1 218	115.2	6	5	6	120.0	290	321	394	122.7
Эц	3 159	2 647	2 795	105.6	18	17	16	94.1	1 128	1 144	1 182	103.3
Тц	942	871	980	112.5	6	6	3	50.0	343	382	397	103.9
Бу	2 108	2 221	2 560	115.3	10	10	6	60.0	869	946	1108	117.1
Дүн	**21 136**	**22 166**	**23 667**	**106.8**	**138**	**149**	**118**	**79.2**	**7 514**	**7 926**	**8 653**	**109.2**

Хүснэгт 11-ийн үргэлжлэл

Сум	Бух				Хуц				Ухна			
	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%
Ас	91	98	114	116.3	235	258	256	99.2	193	237	203	85.7
Бд	195	204	201	98.5	773	844	929	110.1	654	694	666	96.0
Да	85	181	129	71.3	389	563	378	67.1	294	418	247	59.1
Мх	94	124	147	118.5	631	745	796	106.8	484	577	595	103.1
На	86	72	85	118.1	272	255	277	108.6	170	157	174	110.8
Он	129	108	129	119.4	524	546	616	112.8	338	335	354	105.7
Сү	144	154	167	108.4	571	627	705	112.4	369	414	397	95.9
Тш	108	85	111	130.6	667	726	889	122.5	513	555	668	120.4
Уб	71	70	95	135.7	635	683	711	104.1	368	396	416	105.1
Ха	67	98	104	106.1	327	407	457	112.3	172	226	257	113.7
Эц	252	248	232	93.5	1 180	721	867	120.2	581	517	498	96.3
Тц	97	73	84	115.1	280	236	280	118.6	216	174	216	124.1
Бу	154	156	200	128.2	632	625	744	119.0	443	484	502	103.7
Дүн	**1 573**	**1 671**	**1 798**	**107.6**	**7 116**	**7 236**	**7 905**	**109.2**	**4 795**	**5 184**	**5 193**	**100.2**

ХҮСНЭГТ 12. БОЙЖУУЛСАН ТӨЛИЙН ӨСӨЛТ, БУУРАЛТ, сумаар

Сум	Бойжуулсан төл				Ботго				Унага			
	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%
Ас	28 360	32 042	37 508	117.1	59	69	65	94.2	2 271	2 287	2 396	104.8
Бд	90 012	93 881	108 252	115.3	144	133	110	82.7	2 863	3 274	3 575	109.2
Да	49 030	48 144	52 354	108.7	92	66	48	72.7	2 730	2 971	3 001	101.0
Мх	76 599	82 893	94 822	114.4	114	134	147	109.7	2 674	3 634	4 473	123.1
На	40 243	35 248	36 617	103.9	51	66	70	106.1	1 335	1 612	1 664	103.2
Он	69 807	72 785	66 312	91.1	164	165	172	104.2	2 473	2 663	1 865	70.0
Сү	62 126	67 041	70 672	105.4	237	252	174	69.0	3 617	3 855	3 208	83.2
Тш	70 457	80 620	85 345	105.9	189	206	222	107.8	2 094	2 392	2 869	119.9
Уб	57 048	62 459	64 750	103.7	211	211	185	87.7	1 893	2 246	2 468	109.9
Ха	35 248	40 101	44 172	110.2	104	103	58	56.3	1 552	1 771	1 964	110.9
Эц	66 759	70 538	70 699	100.2	121	180	97	53.9	5 263	5 791	5 448	94.1
Тц	23 307	23 264	24 677	106.1	69	67	40	59.7	1 688	1 958	2 133	108.9
Бу	75 660	77 082	97 082	125.9	116	100	92	92.0	4 010	4 863	5 400	111.0
Дүн	**744 656**	**786 098**	**853 262**	**108.5**	**1 671**	**1 752**	**1 480**	**84.5**	**34 463**	**39 317**	**40 464**	**102.9**

Хүснэгт 12-ын үргэлжлэл

Сум	Тугал				Хурга				Ишиг			
	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%
Ас	2 068	2 078	2 438	117.3	13 724	15 416	18 667	121.1	10 238	12 192	13 942	114.4
Бд	5 250	4 595	5 676	123.5	46 670	46 732	55 483	118.7	35 085	39 147	43 408	110.9
Да	3 719	3 913	3 756	96.0	25 265	24 864	28 581	114.9	17 224	16 330	16 968	103.9
Мх	2 364	3 828	4 037	105.5	41 009	41 918	48 821	116.5	30 438	33 379	37 344	111.9
На	2 680	2 707	2 986	110.3	21 560	18 230	19 044	104.5	14 617	12 633	12 853	101.7
Он	3 768	4 333	2 949	68.1	40 847	44 005	40 856	92.8	22 555	21 619	20 470	94.7
Сү	2 806	3 224	3 130	97.1	35 178	37 745	40 045	106.1	20 288	21 965	24 115	109.8
Тш	3 172	3 511	3 836	109.3	33 875	39 780	43 219	108.6	31 127	34 731	35 199	101.3
Уб	2 444	2 910	2 284	78.5	31 636	34 619	36 181	104.5	20 864	22 473	23 632	105.2
Ха	1 764	2 143	2 344	109.4	19 241	22 161	23 935	108.0	12 587	13 923	15 871	114.0
Эц	5 214	5 679	6 031	106.2	28 732	29 129	28 126	96.6	27 429	29 759	30 997	104.2
Тц	1 473	1 850	2 010	108.6	11 157	10 594	11 708	110.5	8 920	8 795	8 786	99.9
Бу	3 993	5 130	6 191	120.7	37 252	37 466	47 495	126.8	30 289	29 523	37 904	128.4
Дүн	**40 715**	**45 901**	**47 668**	**103.8**	**386 146**	**402 659**	**442 161**	**109.8**	**281 661**	**296 469**	**321 489**	**108.4**

ХҮСНЭГТ 13. 100 ЭХЭЭС БОЙЖУУЛСАН ТӨЛ, сумаар

Сум	Бүгд			Ботго			Унага			Тугал			Хурга			Ишиг		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Ас	72	82	89	35	43	48	79	73	75	85	78	85	71	83	92	69	83	90
Бд	82	82	86	45	45	37	63	67	66	81	66	74	86	82	88	79	86	88
Да	82	80	86	67	46	33	84	80	72	79	78	72	83	82	95	82	79	81
Мх	94	87	87	37	46	51	75	84	84	75	99	86	97	88	89	95	86	86
На	88	84	84	28	39	44	74	88	86	78	81	85	89	85	85	92	84	84
Он	89	89	76	40	41	46	78	83	50	82	88	54	90	93	81	91	84	75
Сү	90	93	90	53	58	41	89	90	77	97	100	85	89	94	92	90	93	91
Тш	94	96	91	43	45	50	83	82	90	97	90	86	93	98	96	96	95	87
Уб	88	89	83	42	44	41	78	88	81	96	99	66	86	89	85	93	89	56
Ха	91	97	92	59	56	34	91	89	86	95	100	94	93	100	92	90	94	181
Эц	78	83	81	37	55	34	75	75	69	72	79	85	82	85	81	75	82	23
Тц	86	78	76	49	47	33	94	85	79	83	90	87	84	76	76	87	78	198
Бу	91	87	90	49	43	42	90	94	81	93	103	102	91	87	92	92	84	87
Дүн	**87**	**87**	**86**	**44**	**47**	**42**	**80**	**82**	**75**	**84**	**86**	**81**	**88**	**89**	**88**	**87**	**86**	**85**

ХҮСНЭГТ 14. ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУС ХОРОГДОЛЫН ӨСӨЛТ, БУУРАЛТ, сумаар

Сум	Хорогдсон бүх мал				Тэмээ				Адуу			
	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%
Ас	10 472	769	2 534	3.2*	30	4	3	75.0	209	47	52	110.6
Бд	4 322	2 092	1 006	48.1	4	1	1	100.0	219	77	29	37.7
Да	7 357	423	1 077	2.5*	4	2	7	3.5*	51	26	30	115.4
Мх	973	4 044	2 315	57	6	7	5	71.4	46	81	48	59.3
На	5 037	751	170	22.6	3	9	-	-	111	33	23	69.7
Он	3 907	1 822	264	14.5	7	15	3	20.0	214	82	10	12.2
Сү	984	257	1 036	4.0*	5	7	7	100.0	45	9	18	200.0
Тш	1 001	1 190	221	18.6	2	-	-	-	34	1	2	200.0
Уб	1 170	1 051	615	58.5	15	8	5	62.5	29	21	36	171.4
Ха	1 880	539	566	105.0	7	1	3	3.0*	39	15	24	160.0
Эц	12 967	3 828	8 826	230.6	30	19	44	231.6	625	260	514	197.7
Тц	1 540	3 087	4 827	156.4	1	9	13	144	43	58	106	182.8
Бу	3 044	1 062	2 521	237.4	10	3	8	2.7*	66	43	85	197.7
Дүн	**54 654**	**20 915**	**25 978**	**124.2**	**124**	**85**	**99**	**116.5**	**1 731**	**753**	**977**	**129.7**

Тайлбар: *-дахин

Хүснэгт 14-ийн үргэлжлэл

Сум	Үхэр				Хонь				Ямаа			
	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%
Ас	504	45	136	3.0*	4 724	356	1 316	3.7*	5 005	317	1 027	3.2*
Бд	263	145	74	51.0	1 392	845	474	56.1	2 444	1 024	428	41.8
Да	580	36	105	2.9*	3 781	180	432	240.0	2 941	179	503	2.8*
Мх	69	74	85	114.9	439	1 792	935	52.2	413	2 090	1 242	59.4
На	851	49	19	38.8	2 145	346	66	19.1	1 927	314	62	19.7
Он	204	88	9	10.2	2 067	929	157	16.9	1 415	708	85	12.0
Сү	28	21	19	90.5	528	128	511	4.0*	378	92	481	5.2*
Тш	79	47	33	70.2	291	288	70	24.3	595	854	116	13.6
Уб	34	33	45	136.4	501	530	231	43.6	591	459	298	64.9
Ха	44	21	39	185.7	905	251	240	95.6	885	251	260	103.6
Эц	1 411	404	714	176.7	3 984	1 241	3 406	2.7*	6 917	1 904	4 148	217.9
Тц	53	93	215	231.2	831	1 515	2 204	145.5	612	1 412	2 289	162.1
Бу	94	84	148	176.2	1 434	446	1 024	229.6	1 440	486	1 256	2.6*
Дүн	**4 214**	**1 140**	**1 641**	**143.9**	**23 022**	**8 847**	**11 066**	**125.1**	**25 563**	**10 090**	**12 195**	**120.9**

Тайлбар: *- дахин

ХҮСНЭГТ 15. СУВАЙРСАН ХЭЭЛТЭГЧ МАЛЫН ӨСӨЛТ, БУУРАЛТ, сумаар

Сум	Сувайрсан хээлтэгч бүгд				Ингэ				Гүү			
	2011	2012	2013	%	2011	2012	2012	%	2011	2012	2013	%
Ас	1 907	2 213	1 881	85.0	3	5	1	20.0	221	424	399	94.1
Бд	6 147	8 829	10 699	121.2	-	13	14	107.7	619	1 067	1 187	111.2
Да	4 089	5 436	5 695	104.8	7	9	15	166.7	387	516	714	138.4
Мх	6 998	4 670	9 590	205.4	63	29	37	127.6	801	310	826	2.7*
На	1 691	3 103	2 902	93.5	35	33	24	72.7	229	306	207	67.6
Он	4 489	7 875	15 032	190.9	7	37	11	29.7	658	659	1 731	2.6*
Сү	2 202	1 419	2 116	149.1	1	8	1	12.5	210	194	793	4.1*
Тш	1 981	1 323	1 959	148.1	2	4	1	25.0	234	204	286	140.2
Уб	3 161	3 609	6 437	178.4	10	4	20	5.0*	355	271	455	167.9
Ха	1 428	1 039	3 239	3.1*	9	10	1	10.0	105	141	421	3.0*
Эц	7 837	6 950	7 259	104.4	22	4	10	250.0	1 161	1 099	1 297	118.0
Тц	872	1 603	1 326	82.7	-	-	1	-	84	139	187	134.5
Бу	4 776	6 217	6 812	109.6	19	9	1	11.1	381	427	710	166.3
Дүн	**47 578**	**54 286**	**74 947**	**138.1**	**178**	**165**	**137**	**83.0**	**5 445**	**5 757**	**9 213**	**160.0**

Тайлбар: *- дахин

Хүснэгт 15-ын үргэлжлэл

Сум	Үнээ				Эм хонь				Эм ямаа			
	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%
Ас	134	325	212	65.2	815	648	610	94.1	734	811	659	81.3
Бд	509	1 520	1 712	112.6	2 345	3 779	4 521	119.6	2 674	2 450	3 265	133.3
Да	618	711	1 029	144.7	1 797	2 192	2 201	100.4	1 280	2 008	1 736	86.5
Мх	548	114	424	3.7*	3 257	2 062	3 725	180.6	2 329	2 155	4 578	212.4
На	222	402	360	89.6	618	1 382	1 384	100.1	587	980	927	94.6
Он	453	695	2 455	3.5*	1 903	3 577	6 608	184.7	1 468	2 907	4 227	145.4
Сү	94	98	433	4.4*	1 179	629	581	92.4	718	490	308	62.9
Тш	138	152	390	2.6*	793	471	577	122.5	814	492	705	143.3
Уб	196	130	1 143	8.9*	1 677	1 520	3 195	210.2	923	1 684	1 624	96.4
Ха	67	72	229	3.2*	598	345	1 621	4.7*	649	471	967	205.3
Эц	929	601	596	99.2	2 619	2 425	2 856	117.8	3 106	2 821	2 500	88.6
Тц	101	92	115	125.0	311	764	668	87.4	376	608	355	58.4
Бу	319	283	414	146.3	2 057	2 663	2 769	104.0	2 000	2 835	2 918	102.9
Дүн	**4 328**	**5 195**	**9 512**	**183.1**	**19 969**	**22 457**	**31 316**	**139.4**	**17 658**	**20 712**	**24 769**	**119.6**

Тайлбар: *- дахин

ХҮСНЭГТ 16. ХЭЭЛ ХАЯСАН ХЭЭЛТЭГЧ МАЛЫН ӨСӨЛТ, БУУРАЛТ, сумаар

Сум	Хээл хаясан хээлтэгч бүгд				Ингэ				Гүү			
	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%
Ас	3 425	1 352	600	44.4	1	2	-	-	229	117	124	106.0
Бд	109	427	1 380	3.2*	-	1	2	-	29	20	67	3.3*
Да	1 922	1 425	1 121	78.7	-	-	-	-	56	102	110	107.8
Мх	1 766	1 951	1 772	90.8	8	-	2	-	259	43	24	55.8
На	435	1 912	708	37.0	-	-	-	-	27	48	26	54.2
Он	2 014	1 269	1 077	84.9	3	4	4	100.0	93	78	52	66.7
Сү	849	481	849	176.5	1	-	15	-	48	52	249	4.8*
Тш	271	197	234	118.8	-	4	-	-	22	30	10	33.3
Уб	199	488	713	146.1	4	1	-	-	20	14	41	2.9*
Ха	253	265	291	109.8	-	2	-	-	17	11	10	90.9
Эц	1 449	1 336	2 816	210.8	2	-	-	-	176	164	290	176.8
Тц	61	182	240	131.9	-	-	-	-	6	23	28	121.7
Бу	935	1 676	2 534	151.2	-	1	1	100.0	62	97	178	183.5
Дүн	**13 688**	**12 961**	**14 335**	**110.6**	**19**	**15**	**24**	**160.0**	**1 044**	**799**	**1 209**	**151.3**

Тайлбар: *-дахин

Хүснэгт 16-ын үргэлжлэл

Сум	Үнээ				Эм хонь				Эм ямаа			
	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%
Ас	139	151	44	29.1	1 495	502	251	50.0	1 561	580	181	31.2
Бд	11	38	30	78.9	10	158	562	3.6*	59	210	719	3.4*
Да	76	157	115	73.2	881	543	205	37.8	909	623	691	110.9
Мх	400	25	199	8.0*	515	699	657	94.0	584	1 184	890	75.2
На	65	83	77	92.8	142	1 002	246	24.6	201	779	359	46.1
Он	79	106	69	65.1	1 064	602	473	78.6	775	479	479	100.0
Сү	24	20	97	4.9*	526	236	242	102.5	250	173	246	142.2
Тш	14	20	14	70.0	105	63	107	169.8	130	80	103	128.8
Уб	17	5	21	4.2*	87	306	385	125.8	71	162	266	164.2
Ха	10	8	19	237.5	107	100	107	107.0	119	144	155	107.6
Эц	101	112	144	128.6	563	446	1 135	2.5*	607	614	1 247	203.1
Тц	7	7	15	214.3	22	77	82	106.5	26	75	115	153.3
Бу	46	61	67	109.8	446	718	984	137.0	381	799	1 304	163.2
Дүн	**989**	**793**	**911**	**114.9**	**5 963**	**5 452**	**5 436**	**99.7**	**5 673**	**5 902**	**6 755**	**114.5**

Тайлбар: *-дахин

ХҮСНЭГТ 17. ХЭЭЛТЭГЧ, ХЭЭЛТҮҮЛЭГЧИЙН ТОХИРОО

Сум	Тэмээ 20			Адуу 10			Үхэр 25			Хонь 50			Ямаа 50		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Ас	40	19	29	7	8	8	29	29	26	79	79	72	76	66	68
Бд	49	33	33	6	7	7	36	38	43	73	75	76	70	71	81
Да	18	13	30	8	8	9	59	29	42	78	53	82	70	50	83
Мх	29	73	40	6	7	7	41	38	38	76	74	76	80	75	79
На	21	18	28	5	6	6	39	49	47	78	88	93	89	97	92
Он	29	31	27	6	7	7	38	51	48	90	93	98	76	81	89
Сү	17	15	23	6	6	7	22	24	26	70	69	69	64	64	69
Тш	35	30	29	6	6	6	36	52	45	61	62	62	71	73	71
Уб	48	30	50	6	7	7	41	49	42	61	63	71	69	71	76
Ха	31	34	24	7	7	7	32	25	28	68	64	62	87	76	63
Эц	18	17	16	7	7	7	29	29	31	29	48	40	62	73	71
Тц	24	20	33	7	7	8	21	31	31	50	65	54	52	69	53
Бу	23	22	32	6	7	7	32	39	37	68	83	81	80	90	93
Дүн	**27**	**24**	**29**	**6**	**7**	**7**	**34**	**35**	**37**	**64**	**69**	**71**	**72**	**73**	**77**

ХҮСНЭГТ 18. ЗАХ ЗЭЭЛД БОРЛУУЛСАН МАЛ

Сум	2010	2011	2012	2013	Үүнээс				
					Тэмээ	Адуу	Үхэр	Хонь	Ямаа
Ас	8 862	8 759	9 594	13 108	62	532	658	6 013	5 843
Бд	19 849	35 074	38 062	36 748	76	1 392	2 151	18 121	15 008
Да	16 051	24 638	21 624	19 360	23	1 155	1 454	10 142	6 586
Мх	16 841	21 278	28 445	31 723	103	1 333	1 336	16 438	12 513
На	14 401	29 951	23 039	20 041	118	774	1 587	10 602	6 960
Он	19 227	26 836	30 793	34 573	236	1 009	1 996	20 497	10 835
Сү	27 854	27 897	24 901	26 340	120	898	1 019	14 424	9 879
Тш	15 040	20 613	27 325	32 957	255	915	1 651	15 811	14 325
Уб	14 774	21 901	22 286	27 418	142	552	1 011	15 256	10 457
Ха	7 784	10 418	7 825	17 006	61	369	736	9 053	6 787
Эц	18 508	22 777	26 087	26 149	125	2 464	2 355	9 343	11 862
Тц	5 629	9 192	11 208	9 539	56	812	674	4 717	3 280
Бу	13 295	24 894	15 915	35 294	96	1 731	1 768	16 581	15 118
Дүн	**198 115**	**284 228**	**287 104**	**330 256**	**1 473**	**13 936**	**18 396**	**166 998**	**129 453**

ХҮСНЭГТ 19. АЖ АХУЙН ДОТООДОД ХЭРЭГЛЭСЭН МАЛ

Сум	2010	2011	2012	2013	Үүнээс				
					Тэмээ	Адуу	Үхэр	Хонь	Ямаа
Ас	4 843	4 732	3 559	4 166	3	276	344	1 832	1 711
Бд	12612	15 456	17 797	19 975	-	771	1 225	9 607	8 372
Да	5 561	7 828	7 302	6 536	1	481	608	3 293	2 153
Мх	9 267	10 844	10 344	11 963	4	503	591	5 796	5 069
На	3697	3 479	3 110	3 228	3	207	278	1 463	1 277
Он	7676	8 687	11 972	9 322	4	484	674	5 371	2 789
Сү	6379	7 924	6 860	10 026	4	407	491	5 079	4 045
Тш	7947	8 914	9 177	8 982	3	313	504	4 071	4 091
Уб	7256	7 954	7 078	6 686	1	206	436	3 446	2 597
Ха	4127	4 243	4 842	5 579	6	212	323	2 831	2 207
Эц	11345	10 701	11 408	11 717	13	882	1 106	4 668	5 048
Тц	3619	3 876	4 318	4 549	9	255	352	2 120	1 813
Бу	10273	10 915	8 463	9 304	9	255	830	4 143	4 067
Дүн	**94 602**	**105 553**	**106 230**	**112 233**	**60**	**5 252**	**7 762**	**53 720**	**45 239**

ХҮСНЭГТ 20. БЭЛТГЭСЭН ТЭЖЭЭЛ, сумаар, тонн

Сум	Хужир шүү				Гар тэжээл				Хадлан			
	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%
Ас	227.0	150.3	176.8	117.7	19.4	24.0	3.5	14.6	175.0	132.0	249.0	188.6
Бд	5.0	345.1	326.8	94.7	81.0	35.0	175.0	5.0*	172.0	36.0	600.0	16.7*
Да	287.5	153.7	32.9	21.4	50.0	50.0	50.0	100.0	600.0	670.0	830.0	123.9
Мх	271.6	539.8	323.8	60.0	90.0	80.0	50.0	62.5	355.0	480.0	450.0	93.8
На	-	213.0	44.1	20.7	45.0	45.0	50.0	111.1	150.0	300.0	420.0	140.0
Он	620.0	80.0	100.0	125.0	-	20	-	-	170.0	120.0	240.0	200.0
Сү	650.0	865.4	626.3	72.4	180.0	150.0	120.0	80.0	600.0	600.0	610.0	101.7
Тш	798.8	590.5	317.2	53.7	80.0	71.0	75.0	105.6	180.0	317.0	350.0	110.4
Уб	331.0	193.7	125.2	64.6	16.7	73.0	50.0	68.5	85.5	207.0	30.0	14.5
Ха	234.0	169.1	243.1	143.8	15.0	23.0	19.0	82.6	160.0	153.0	19.0	12.4
Эц	850.0	342.2	553.6	161.8	32.1	10.0	35.0	3.5*	815.0	850.0	510.5	60.1
Тц	340.0	242.4	234.6	96.8	45.0	50.0	10.0	20.0	4 000.0	4 400.0	4 640.0	105.5
Бу	1 855.0	144.8	118.3	81.7	75.0	100.0	20.0	20.0	3 500.0	3 500.0	3 000.0	85.7
Дүн	**6 469.9**	**4 030.0**	**3 222.8**	**80.0**	**729.2**	**731.0**	**657.5**	**89.9**	**10 962.5**	**11 765.0**	**11 948.5**	**101.6**

Тайлбар: *- дахин

ХҮСНЭГТ 21. МАЛЖУУЛАЛТАНД ЗАРЦУУЛСАН ХӨРӨНГИЙН ХЭМЖЭЭ, мян.төг

Сум	Нийт зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ			Үүнээс			Нийт зарцуулсан хөрөнгөд эзлэх хувь		
	2011	2012	2013	Гадаад орон, олон улсын байгууллагын төсөл, хөтөлбөрийн хөрөнгө	Орон нутгийн хөрөнгө	Бусад	Гадаад орон, олон улсын байгууллагын төсөл, хөтөлбөрийн хөрөнгө	Орон нутгийн хөрөнгө	Бусад
Ас	32 365	57 070	-	-	-	-	-	-	-
Бд	45 777	43 480	-	-	-	-	-	-	-
Да	69 730	91 600	50 000	30 000	20 000	-	60.0	40.0	-
Мх	11 210	27 960	94 079	-	-	94 079	-	-	100.0
На	4 901.5	35 505.4	3 309.0	3 309.0	-	-	100.0	-	-
Он	6 522	82 000	-	-	-	-	-	-	-
Сү	19 500	18 000	34 500	-	-	34 500	-	-	100
Тш	19 300	24 650	39 000	-	14 000	25 000	-	-	64.1
Уб	24 890	29 850	20 000	-	-	20 000	-	-	100.0
Ха	38 360	20 900	20 000	-	-	20 000	-	-	100.0
Эц	26 558	26 200	21 100	3 900	-	17 200	18.5	-	-
Тц	12 360	35 385	11 140	6 800	4 340	-	61.0	39.0	-
Бу	-	15 000	20 000	-	-	20 000	-	-	100.0
Дүн	**311 474**	**507 600.4**	**313 128.0**	**44 009**	**38 340**	**230 779.0**	**14.1**	**12.2**	**73.7**

ХҮСНЭГТ 22. МАЛЖУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТАЙЛАН, сумаар

Сум	Малжуулах арга хэмжээнд хамрагдсан						1 өрхийн ам бүлийн тоо			Малжуулалтаар авсан малын тоо, тол		Үүнээс				Малжуулалтаар авсан малд эзлэх хувь		Малжуулалтад хамрагдах 1 өрхөд ногдох малын тоо	
	Өрхийн тоо			Ам бүлийн тоо								Бод мал		Бог мал					
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	Бод мал	Бог мал	2012	2013
Ас	18	25	-	86	107	-	4.8	4.3	-	820	-	30	-	790	-	-	-	33	-
Бд	41	29	-	165	116	-	4.0	4.0	-	1 037	-	5	-	1 032	-	-	-	36	-
Да	44	44	18	158	163	63	3.6	3.7	3.5	1 435	736	25	6	1 410	730	0.8	99.2	33	41
Мх	23	12	11	93	42	40	4.0	3.5	3.6	431	999	21	61	410	938	6.1	93.9	36	91
На	24	18	22	106	72	76	4.4	4.0	3.5	781	953	36	58	745	895	6.1	93.9	43	43
Он	8	15	29	25	54	116	3.1	3.6	4.0	805	1 616	24	51	781	1 565	3.2	96.8	54	56
Су	8	6	14	25	19	56	3.1	3.2	4.0	180	480	10	-	170	480	-	100.0	30	34
Тш	17	16	22	59	58	81	3.5	3.6	3.7	557	740	16	10	541	730	1.4	98.6	35	34
Уб	25	27	5	108	114	19	4.3	4.2	3.8	443	193	6	14	437	179	7.3	92.7	16	39
Ха	18	8	5	57	39	16	3.2	4.9	3.2	271	230	13	10	258	220	4.3	95.7	34	46
Эц	43	22	16	172	96	57	4.0	4.4	3.6	509	350	8	4	501	346	1	98.9	23	22
Тц	15	21	10	65	85	52	4.3	4.0	5.2	381	158	15	-	366	158	-	100.0	18	16
Бу	-	11	5	-	47	19	-	4.3	3.8	125	272	-	8	125	264	3	-	11	54
Дүн	**284**	**254**	**157**	**1 119**	**1 012**	**595**	**3.9**	**4.0**	**3.8**	**7 775**	**6 727**	**209**	**222**	**7 566**	**6 505**	**3.3**	**96.7**	**31**	**43**

ХҮСНЭГТ 23. ШИНЭЭР ГАРГАСАН ХУДГИЙН ТАЙЛАН, сумаар

Сум	Шинээр гаргасан худгийн тоо, бүгд			Үүнээс: Инженерийн хийцтэй			Үүнээс: Энгийн уурхайн			Шинээр худаг гаргахад зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ		Үүнээс: Улсын төсвийн хөрөнгө		Үүнээс: Гадаад орон, олон улсын байгууллагын төсөл хөтөлбөрийн хөрөнгөөр		Үүнээс: Малчидын өөрсдийн хөрөнгөөр	
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Ас	6	4	5	1	-	2	5	4	3	2 990.0	29 375.0	-	28 000.0	990.0	-	2 000.0	1 375.0
Бд	4	8	-	3	4	-	1	4	-	41 000.0	-	29 977.2	-	-	-	34 822.8	-
Да	2	-	4	1	-	4	1	-	-	-	48 000.0	-	48 000.0	-	-	-	-
Мх	7	4	10	2	1	5	5	3	5	16 470.0	104 393.1	13 782.0	54 186.5	-	44 988.0	2 688.0	5 218.6
На	4	2	-	4	-	-	-	2	-	1 140.0	-	-	-	-	-	1 140.0	-
Он	6	-	4	2	-	1	4	-	3	-	17 000.0	-	14 000.0	-	-	-	3 000.0
Сү	6	14	8	1	1	5	5	13	3	29 709.0	71 000.0	19 609.0	64 500.0	1 700.0	-	8 400.0	6 500.0
Тш	9	6	3	7	1	3	2	5	-	19 758.8	44 100.0	12 458.8	29 400.0	-	14 700.0	7 300.0	-
Уб	7	1	4	2	1	4	5	-	-	16 599.2	63 974.0	16 599.2	29 297.0	-	19 677.0	-	15 000.0
Ха	8	1	9	3	1	6	5	-	3	12 000.0	86 835.3	12 000.0	28 400.0	-	52 935.3	-	5 500.0
Эц	10	1	19	1	1	2	9	-	17	14 357.6	40 200.0	12 921.9	30 000.0	-	-	1 435.7	10 200.0
Тц	8	1	8	2	1	5	6	-	3	4 500.0	73 919.4	4 500.0	56 919.4	-	-	-	17 000.0
Бу	22	20	15	3	4	6	19	16	9	64 247.1	89 369.9	51 439.6	79 957.0	10 995.0	-	1 812.5	9 412.9
Дүн	**99**	**62**	**89**	**32**	**15**	**43**	**67**	**47**	**46**	**222 771.7**	**668 166.7**	**173 287.7**	**462 659.9**	**13 685.0**	**132 300.3**	**59 599.0**	**73 206.5**

ХҮСНЭГТ 24. ЗАСВАРЛАСАН ХУДГИЙН ТАЙЛАН, сумаар

Сум	Засварласан худгийн тоо, бүгд			Үүнээс: Инженерийн хийцтэй			Үүнээс: Энгийн уурхайн			Худаг засварлахад зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ		Үүнээс: Улсын төсвийн хөрөнгө		Үүнээс: Гадаад орон, олон улсын байгууллагын төсөл хөтөлбөрийн хөрөнгөөр		Үүнээс: Малчидын өөрсдийн хөрөнгөөр	
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Ас	6	3	-	-	1	-	6	2	-	1 265.0	-	715.0	-	-	-	550.0	-
Бд	20	5	-	-	-	-	20	5	-	11 000.0	-	-	-	2 400.0	-	3 400.0	-
Да	9	2	1	-	-	1	9	2	-	700.0	2000.0	-	-	-	2000.0	700.0	-
Мх	5	2	4	-	-	4	5	2	-	40.0	37800.0	-	-	-	33000.0	40.0	4800.0
На	5	3	-	-	-	-	5	3	-	1 860.0	-	760.0	-	-	-	1 100.0	-
Он	2	5	1	-	-	-	2	5	1	4 500.0	1700.0	-	-	4 500.0	-	-	1700.0
Сү	12	4	4	-	-	-	12	4	4	2 500.0	2300.0	-	-	-	-	2 500.0	2300.0
Тш	6	17	13	-	-	-	6	17	13	8 700.0	7600.0	-	-	7 200.0	-	1 500.0	7600.0
Уб	6	14	3	3	5	2	3	9	1	4 450.0	26710.8	-	-	2 200.0	26710.8	2 250.0	-
Ха	6	5	3	-	-	-	6	5	3	3 341.5	3669.0	-	-	3 341.5	3669.0	-	-
Эц	46	6	-	8	1	-	38	5	-	6 150.0	-	-	-	5 545.0	-	605.0	-
Тц	11	16	5	5	-	1	6	16	4	4 800.0	3500.0	-	-	-	-	4 800.0	3500.0
Бу	4	2	-	1	1	-	3	1	-	1 800.0	-	-	-	-	-	1 800.0	-
Дүн	**138**	**84**	**34**	**17**	**8**	**8**	**121**	**76**	**26**	**51 106.5**	**85 279.8**	**1 475.0**	**-**	**25 186.5**	**65 379.8**	**19 245.0**	**19 900.0**

ХҮСНЭГТ 27. ТАРИАЛСАН ТАЛБАЙ, сум, га-аар

Сум	Үр тариа				Төмс				Хүнсний ногоо				Тэжээлийн ургамал			
	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%
Ас	-	-	-	-	2.5	2.0	2.3	115.0	0.5	0.5	0.5	100.0	0.5	0.3	0.0	6.7
Бд	-	-	-	-	2.5	2.0	2.4	120.0	1.0	0.8	0.5	62.5	4.0	1.0	-	-
Да	-	-	-	-	3.0	3.0	4.1	136.7	1.2	1.3	1.5	115.4	0.8	1.0	1.2	120.0
Мх	-	-	-	-	5.0	6.0	6.0	100.0	2.0	2.5	2.0	80.0	-	1.0	35.0	35*
На	-	-	-	-	1.0	0.5	1.0	200.0	0.8	0.6	1.3	216.7	-	-	-	-
Он	-	-	-	-	3.5	3.0	3.0	100.0	1.0	0.5	0.4	78.1	-	-	0.5	-
Сү	-	-	-	-	2.0	4.1	2.9	70.6	1.2	1.2	0.9	75.0	4.0	2.0	-	-
Тш	-	-	-	-	1.4	3.3	1.5	46.0	0.1	1.3	0.8	13.9*	0.1	-	-	-
Уб	-	-	-	-	2.8	2.7	2.7	101.9	0.6	0.4	0.5	122.0	0.0	-	-	-
Ха	-	-	-	-	1.0	1.2	1.2	104.3	0.2	0.4	0.5	125.0	-	-	-	-
Эц	-	-	-	-	8.5	6.0	6.5	108.3	3.0	3.0	3.0	100.0	1.0	1.0	-	-
Тц	-	-	-	-	11.0	5.0	7.0	140.0	7.3	3.5	5.2	148.6	15.0	30.0	2.0	6.7
Бу	-	-	300	-	22.9	25.8	26.3	101.8	11.3	7.6	8.0	104.7	4.0	6.0	-	-
Дүн	**-**	**-**	**300.0**	**-**	**67.1**	**64.5**	**66.9**	**103.7**	**30.2**	**23.7**	**25.1**	**106.0**	**29.4**	**42.3**	**38.7**	**91.5**

Тайлбар: *- дахин

ХҮСНЭГТ 28. ХУРААСАН УРГАЦ, сум, тн-оор

Сум	Үр тариа				Төмс				Хүнсний ногоо				Тэжээлийн ургамал			
	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%	2011	2012	2013	%
Ас	-	-	-	-	15.5	16.8	19.7	117.3	4.0	4.5	4.7	104.4	3.0	0.9	0.1	7.8
Бд	-	-	-	-	19.7	16.0	16.3	101.9	7.9	6.4	4.1	64.1	35.0	1.2	-	-
Да	-	-	-	-	24.4	25.3	32.5	128.5	8.6	10.4	13.5	129.8	1.2	1.2	1.8	150.0
Мх	-	-	-	-	40.0	72.0	54.0	75.0	18.0	28.5	21.6	75.8	-	1.5	35.0	23.3*
На	-	-	-	-	5.0	4.8	10.0	208.3	2.0	4.2	27.7	6.6*	-	-	-	-
Он	-	-	-	-	28.0	42.0	45.0	107.1	8	6	6.4	106.7	-	-	1.5	-
Сү	-	-	-	-	14.0	32.8	33.9	103.4	7.5	12.0	7.2	60.0	1.5	3.0	-	-
Тш	-	-	-	-	13.0	26.3	15.0	57.0	1.0	16.4	9.2	56.1	0.6	-	-	-
Уб	-	-	-	-	18.8	21.6	24.3	112.5	4.0	5.0	6.2	124.0	0.5	-	-	-
Ха	-	-	-	-	4.3	6.8	8.1	119.1	1.5	2.2	5.3	240.9	-	-	-	-
Эц	-	-	-	-	53.6	48.0	65.0	135.4	9.5	24.5	25.6	104.5	0.8	2.0	-	-
Тц	-	-	430.0	-	86.0	40.0	56.0	140.0	56.0	24.5	31.2	127.3	11.0	48.0	2.2	4.6
Бу	-	-	-	-	325.2	330.8	330.0	99.8	84.1	78.5	110.0	140.1	-	42.0	-	-
Дүн	**-**	**-**	**430.0**	**-**	**647.5**	**683.2**	**709.8**	**103.9**	**212.1**	**223.1**	**272.7**	**122.2**	**53.6**	**99.8**	**40.6**	**40.7**

Тайлбар: *- дахин